Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера дехз • ЕРА, 29 январь, 1976 шу. • № 12 (5239). • Мах 2 кеп.

КПСС XXV съезда накъадолхаш

ДIадахача шера чIоагIа йокъал латтарах хьайбаш леритIа Iангара дахара йоккхий халонаш эттай республика хьайбай боахама болхлошта хьалхашка. Цу халонашта духьала увтт болх дика вIаштIехьбаккха шоаш ца кхобеш къахьега, доакъар кхомбеш леладе ховш болча моттигашка.

Шалински района XX партсъезда цIерагIча колхозерча, Рашидов Али керте латтача, шурий - товарни ферма коллективо пятилетка чакхйоалача шера пачхахьалкхенга йохка езаш яр 614 тонн шура, хIаьта ехкар 708 тонн я, дулх 70 тонн дIадала дезача 100 тонн делар. Цо колхоза торо елар пхе шера заданеш дикка тIехкхоачашъе а районе хьалхара моттиг яккха а. Цу ферма доярка Ахмадова Яхас план 2050 килограмми социалистически декхар 2800 килограмми йолча хIара Iаттагара 1975 шера 3101 килограмм шура яьккхар. Кхы тIехьа ца бусаш хьабоагIа колхоза хьайбаш леладераш иттлагIча пятилетка хьалхарча шера а. ХIара кхоабача Iаттагара Iан замалахьа 5 килограмм шура йоакхх ферме.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШТА БЕХКТОКХАМЕ ХА

Сунженски районерча Щlеча Эскара цIерагIча колхозе парте XXV съезда сийна тIаийца социалистически декхараш кхоачашдара хIара денна 4000 килограмм шура яла еза, хIаьта цига дIачулур 4190 килограмм я.

Урус - Мартановски района «Гойтинский» совхоза шурий - товарни ферме комсомольско - кагирхой звенос декхар тIаийцад укх шера шин бетта шура яккхара план 20 феврале кхоачашъе. Из декхар кхоачашдергхилара шеко йоацаш болх беш хьа а боагIа.

Цхьабакъда массанахьа дац гIулакхаш иштта дика. Грозненски района цхьадолча боахамашка, масала, № 1, 2 йолча шурий совхозашка «Грозненский» совхозе хьайбаш кхабара рацион телхаю, доакъара кхом бац, балха распорядок леладац, доахангара шура йизза Iояккхац совхозий доаханца цхьана болхлой доайхьара доахан латташ моттигаш хиннай. ТIаккха кхелаше хала дац цу боахамашка доахангара йоаха шура кIезига хилар.

ХIара боахаме укх Iан замалахьа хIара Iаттагара 6 — 8 килограмм шура йоаха доаркаш кIезига яц. Бакъда цар опыт кIезига дIайоаржаю кхычарна юкъе.

Партийни, профсоюзни, комсомольски организацей, боахамий кулгалхой декхар сенах латт аьлча, из латт КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «Производства эффективность лакхъяри болх дикагIа бари духьа, 1976 шера халкъбоахама план толаме кхоачашъяр духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьа» баьча сообамо дIадеххача тайпара хьайбай продукташ дукхагIа яхара а паччахьалкхенга йохкара а шерра социалистически яхь а йоаржаяь хьайбай боахаме хьалха латтарий балха опыт массанена а дIайовзийтарах а из балха юкъе йоалае йиш йола хьалаш Iалашдарах а.

Укх шера къаьстта теркам тIабахийта безаш гIулакх да доакъар кхом беш леладар. Бакъахьа хургда детташ дола доахан цар луча шурийген ханаген хьежжа группашта дийкъа а дийкъа хIара группана къаьст - къаьста доакъара рацион оттайнча. Уж къоастаяра хьажа деза хIара Iатто мел шура лу. Цо торо лургья малагIа бежан малагIча группах дIитоха деза къоастаде. Укхаза цIенхашта болх бе беза зоотехникаша. ХIара группана къаьст - къаьста рационаш оттае еза цар, шийна тIачIоагIдаьча хьайбаех малагIа мишта кхаба деза доаркашта ховргдолаш. ХIанзарча хьалашка бокхха лоархIам болаш да доакъар хьайбашта дIадиллалехьа кийчдар. Цунца ца тоъаш йола веществаш тIатохара минеральни добавкаш а еш.

ТIагIертта балха юкъе кхахьа еза хьайбай боахам лелабара дикагIйола технологи, къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбоаккхилга, хIара боахаме хьайбай продукташ йоахилга пайда тIабоагIаш а цар дикал лакха хулга а Iалаш а деш.

Специалистий, фермай берригача болхлой низаш тIадахийта деза доахан Iаьхара дусилга сихагIа дIадаккхара, фермашка ветеринарно - санитарни порядок доаттаяра.

ДукхагIа терко е еза кадраш лахара а дикагIа долча, хьалха латтача боахамашка уж Iомаяра, а цахаддаш кийчбе беза хьайбай боахама говзанчаш, знанеш караерзае, говзал лакхъе гIо де деза царна.

Хьайбай боахам дегIабоалабеча, халкъбоахама планаши социалистически декхараши кхоачашдеча толам боаккхилга тийша да доаркай, бежа Iуй, фермай кхычар болхлой къахьегамах. Хьинаре къахьега, салаIа эшаш дола хьалаш царна Iалашдар партийни, профсоюзни органий, боахама кулгалхой доархIаме декхар да.

Хьайбаш дукхагIа хилийтар цар лу продукци алсамъяккхар, доакъарех дикагIа пайда эцар, хьайбаш дикагIа леладар а кхабар а, племенной болх эргабоахаш тоабар, фермашкарча балхашта механизаци яр — уж да хIанз хьайбай боахамера керттера де дезараш.

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера республика хьайбаш леладераша паччахьалкхенга дохка деза 32,5 эзар тонн дулх, 75 эзар тонн шура, 3,7 эзар тонн тха, 60 миллион фуъ.

Уж доккхий декхараш кхоачашде хала хургда нагахьа санна укх Iан замалахьа шоай ерригa торонаш, дерриге низаш, ерригa говзал оарцагIъяьккха хIара ферме, хIара боахаме хIара доярка, бежа Iу, зоотехник, ветеринарни болхло, хIара кулгалхо ца хуле.

Хьайбай боахама болхлой! ШерагIа йоаржае КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъадахара дIайолаяь социалистически яхь! ТIера ца доалийташ, луш йола продукци кIезиг ца яйташ дика Iангара даха хьайбаш!

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛАКХА ЙОЛАШИ ДИКЕИ БОЛХ БАР ДУХЬА

Н. АНИСИМОВА ЦIЕРАГIЧА НОВОГРОЗНЕНСКИ МЕХКДАЬТТА ЧАКХДОАХАЧА ЗАВОДА КОЛЛЕКТИВО ХЬАЛЛОАЦ СССР 50 ШЕРА ЦIЕРАГIЧА ГРОЗНЕНСКИ ХИМИЧЕСКИ КОМБИНАТА КЪАХЬЕГАМХОЙ ИНИЦИАТИВА

Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллектива къахьегама хьинар кердача тайпара айдир «КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «Производства эффективность лакхъяри болх дикагIа бари духьа, 1976 шера халкъа боахама план толаме кхоачашъяр духьа лелаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьарча» соцамо.

Тха завода технологаша хьинаре хьаллаьцад СССР 50 шера цIерагIча Грозненски химически комбината къахьегамхоща дIадоладаь гIулакх.

Тха предприяте болхлоша, инженерно - технически болхлоша, гIулакхерча наха лаьрхIад иттлагIча пятилетке эффективность лакха йолаши дика продукци арахецаши йола предприяти яха цIи тиллийта бокъо яхккара тIехьа къовсам лоаттабе.

ИттлагIча пятилеткагIа Iалаьмате доккхий декхараш белгалдаьд парте XXV съезда оттаьнча «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоаладабара керттера лостамаш» яхача КПСС ЦК проекта тIа. Уж кхоачашдича вай мохк кхы а чIоагIагIа хургба, советски халкъ кхы а дикагIа дахаргда. ИйслагIча пятилетке тха мехкдаьтта чакхдоахараша дикка доккхий толамаш даьхад. Хапал хьалха, 18 декабре пятилетка кхоачашъяьй аьнна Даьхена рапорт делар тха коллективо. ИттлагIча пятилетке оаха тIаэц е декхараш:

Эффективность лакхъярал производствана интенсификаци яран доархIаме гIулакх из хиларга хьежжа, Iилман-технически прогресс дIахо сихъяра, ерригача производственни звеньяшка болх дика белга тоадара, экономе режим чIоагIъяра ларда тIа тайп-тайпара продукци дукхагIа арахеца.

Алкилбензина дикал лакхъе, кхы а шин тайпарча продукцена паччахьалкхен Знак лургйолаш болх вIаштIехьбаккха. Дикала Знак йола продукци ворхI миллион сом дукхагIа арахеца.

Технологи эргаьккха тоадара, подсобно - вспомогательни балхашка къахьегам прогрессивни вIаштIехьбоаккхилга юкъедоаладара чотах къахьегама овсарле планал цхьа процент совгIа лакхъе, 110 эзар сома энергокхоачам, реагенташ, катализатор кхое, 150 эзар сома лохде продукцега дIадодар, 8,3 эзар гигакалори кхое Iи, 1,2 миллион киловатт-сахьат электроэнерги, 340 тонн доагор кходе.

Производства эффективность дIахо лакхъяр, белгалдаь декхараш кхоачашдар духьа оборудовани хийца а хийле технически эргаяккха предприяти:

Къаьнача технологически оборудоване 17 единица, кердача, единични мощность йоккхагIъярашца хувца.

ХIанзарча ханарча оборудоване тайпаш, прогрессивни материалаш, халача балхашта еш йола механизаци балха юкъе йоалаяра, къахьегим, технологи, ремонт елга дикагIа вIаштIехьдаккхара ларда тIа оборудованех пайда эцара эффективность лакхъе, из болх ца беш лоаттаяра ха лхи ди лоацъе.

Керда техникеи рационализаторски предложенеши балха юкъе йоалаярах 700 эзар сом кходе.

Торонех дикагIа пайда эцара, производства эффективность лакхъяра, 1976 шера плани иттлагIча пятилетка заданеши хапал хьалха кхоачашъяра къахьегамхой дикагIа оарцагIбахара тIаберзабе массово - политически болх. Эргабоаккхаш тоа а беш дегIаккхувла катирхошта опыт йолчар хьехам телара болам.

Къахьегама хьалаши, кхерамзлен техникеи дIахо тоаяра йола 218 эзар сома мероприятеш кхоачашъе.

Завод квалифицированни кадраща Iалашъяр духьа, царга керда техникеи технологии сихагIа Iомаяйтар духьа цхьан комплексни планагIа болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхера нах технико - экономически кийчбе. Цунга хьежжа производственни курсашка Iомабе 450 болхлой 30 инженерно-технически болхлой. 90 технологага смежни профессеши шоллагIа балха моттигаши карадерзаяйта, хьалха латтача къахьегама методий школашка Iомабе 80 саг, беррига болхлошкеи инженерно - технически болхлошкеи говзалаш лакхъяйта.

200 моттиг йола общежити хьалъяь яккха, профилакторий хьалъе, наха чубаха ши цIа хьалде доладе.

ИттлагIа пятилетка — эффективностеи дикалеи пятилетка хилар, белгалдаь декхараш толамца кхоачашделга массане цхьана а хIаране къаьст-къаьста а хьадечох тийша хилар дага а доагIаш, тхоай знанеш, энерги, опыт дIалургья оаха парте хьалхашка оттадаь декхараш сийленца кхоачашдара.

Декхараш дийца а дийца тIаийцад Н. Анисимова цIерагIча мехкдаьтта чакхдоахача завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гIулакхерча наьха актива собранс.

Нохч-ГIалгIай АССР минводхоза хин боахамий коллективай 1976 шера дола СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Дерригача советски халкъо сanna, Нохч - ГIалгIайчен минводхоза хин боахамий коллективаша а дог даьза хиина тIаийцар «КПСС XXV съезда даха ма-доаггIара накъадахара социалистически яхь йоаржаярах» бола КПСС Центральни Комитета соцам.

1976 шера хий дехка лаьтташ эксплуатаце дIадалара а халкъа боахама плана кхыдолча хьокхамий а заданеш толамца кхоачашъяьй министерствас.

ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера план толамца кхоачашъяра дерригача халкъа социалистически яхьа юкъе дакъа а доацаш, юрта боахамий лаьтташка хий дехкара мероприятеш йизза кхоачашъяр бокхача лоархIаме долга теркалдеш, КПСС XXV съезда оттаяьча КПСС Центральни Комитета проекта тIеи «Фиъг болчеи кхыча юрта боахамий культурайи тешшаме а лакха а хьакъам кхебара лаьтташта шерра мелиораци яра» болча КПСС ЦК майски (1966 ш.), Пленума соцам тIеи оттадаь декхараш кхоачашдара НГIАССР минводхоза хин боахамий коллективаша шоашта тIаэц ер декхараш:

ЛАЬТТАШТА МЕЛИОРАЦИ ЯРА:

цхьа эзар гектар хий дехка керда лаьтташ эксплуатаце дIадала;

2,8 эзар гектар хий дехка лаьтташ тоадеш балхаш де, 5,7 эзар гектара тIара хий хьаукха система эргаяккха;

15770 эзар сома подрядни балхаш дара план ханал хьалха, 1976 шера 25 декабрь тIакхоачаш кхоачашъе;

5,3 эзар квадратни метр наха чубаха цIенош хьал а даь эксплуатаце дIадала.

рационализаторствои изобретательствои хадданза дегIакхувла, пхенил кIезигагIа йоалаш рационализаторски предложени юкъе йоалае;

МЕЛИОРАТИВНИ СИСТЕМАЕХ ПАЙДА ЭЦАРА:

баьцовгIаша дегI дахьача ханна, 1976 шера 1-гIа апрель тIакхоачаш хий доагIа системаш кийчъяь яха;

хих лерттIа, пайда а эцаш, планага хьежжа юрта боахама культурашта хий диллийтара колхозаштеи совхозаштеи хадданза хий лоаттаделга Iалашде;

хий хьаухача боахамий чурча системашта эксплуатаци еча а ремонт еча а колхозаштеи совхозаштеи технически новкъостал де;

республика колхозийи совхозийи хий дехка боахамий чура сеть техникаца Iалашъелга хьатIаэца;

боахамашкарча лаьттанцара тIоалал мел я, лаьттан кIалхара хиш малагIча боарам тIа ла а цунах мел тух доалл а хьожаш хадданза тIахьожам лоаттабе; юрта боахама культурашта малагIча боарамагIа хий дехка деза а уж балхаш маца де деза а боахамашта рекомендацеш тела;

ремонтно - эксплуатационни балхий дикал лакхъе, цунца цхьана уж балхаш дара культура лакхъяра хий дехка системашта гидротехнически гIирсаши технически эргадоахаш тоадара къаьстта теркам тIабахийта, ерригача гидропосташта, гидрогIирсийи эксплуатационни усадьбашта эстетически оформлени е;

хий дехкача системашта эксплуатаци еча управленешка гIолла эксплуатационни мероприятей план 1976 шера 25 декабрь тIакхоачаш 3133 эзар сома, капитальни ремонт яра план 671 эзар сома 1976 шера 20 декабрь тIакхоачаш кхоачашъе;

«Чечено - Ингушводремстрой» треста специализированни организацей низаща боахамий чурен боахамий юкъарен сеташта договорашка хьежжа ремонт яра план кхоачашъе. Экскаваторий, бульдозерий, скреперий къахьегама овсарле планагIа лаьрхIачул 3 процент лакхъе;

юрта боахама болхлоща цхьана хий дехкача хIара гектара тIара гураха ювча культурай 30—35 центнер, влатийна лаьрхIа хьажкIаш 45 — 50 центнер, баьцадараш 180—200 центнер, цкъа дIайийча дукккача шера хьахула баьцаш аьла 60 центнер, силоса хьажкIаш 250 центнер яккхара тIехь хадданза къовсам лоаттабе;

хин боахамий организацей болхлоша КПСС обкомаи Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советаи тешам лу тIаийна декхараш толамца кхоачашдара низ а хьинар а ца кхоадеш бIубенна къахьегаргхиларах.

Оаха дог доаь, юрта боахама болхлоша тха кхайкарала жоп луш мелиораторашца цхьана 1976 шера хий дехкача лаьттах лерттIа пайда а эцаш, иттлагIча пятилетка хьалхарча шера юрта боахама продукци яккхара заданеш тIехкхоачашъергхиларах.

Оаха социалистически яхье ех Дагестански Къилбаседа ХIирийн республикай минводхозий хинбоахама организацей коллективаш.

Социалистически декхараш НГIАССР минводхоза профсоюзно - боахама активе дийца а дийца тIаийнад.

«Автоматпромстром» ВНПО Грозненски опытно - экспериментальни заводе эгара дикагIа лоархIачарех цаI я радиоаппаратура монтажница, коммунистически къахьегама ударник Степанова Валентина Александровна. ДIаяхача пятилетка задани ханал сиш шу хьалха кхоачашйир цо. Иштта къахьегарах «1974 шера социалистически яхье котъяьннар» яха сийлен знак еннай цунна. Вай мехкарча дикагIболча производственникаша дIайолаяь инициатива хьал а лаьца иттлагIа пятилетка кхы а дикагIча къахьегама толамаша чакхъяккха социалистически декхараш тIаийцад Валентина Александровнас. Юкъера лаьрхIача хIара сменагIа нормаш 150 процент кхоачашъю цо.

Иштта хьинаре къахьегаш башха - дика къахьегама толамаш доахаш хиларца массане лоархIаши сий деши я монтажница, коммунист Вернигор Неля Михайловна.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) монтажницаш В. Степанова, Н. Вернигор.

А. ПОНОМОРЕНКО сурт.

КПСС ЦК ХИННА СОВЕЩАНИ

27 январе КПСС ЦК хилаэ центральни газетийи журналийи керттерча редакторий, Центральни телевидене, радио, информационни агентствай, СССР Госкино кулгалхой совещани. Цига дийцар производства эффективность лакхъяри болх тоабари духьа, халкъбоахама план толамца кхоачашъяр духьа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Ерригсоюзни социалистически яхьах болча соцамга хьежжа, мехка социалистически яхь дIахо йоаржаярца дувзаденна массови информаце средствашта хьалхашка латта декхараш.

Совещане къамаьл дир КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара А. П. Кириленкос.

Совещане къаьстта теркам тIабахийта дийцар производства эффективности арахецача продукце дикали дIахо лакхъяра, цунга дIадодар кIезигдара йола торонаш лохаш Iоаяь хьалха латта производственни опыт вIашагIтохара, дIайоаржаяра, плана заданеши социалистически декхараши кхоачашдара тIехьа къовсам лоаттабелга вIаштIехьдаккхара кепайоазон, телевидене, радио болх дукхагIа тIаберзабарах дола дешаш.

Совещане дакъа лоацаш бар КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь Ф. Д. Кулаков, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь Д. Ф. Устинов, КПСС ЦК секретараш В. И. Долгих, И. В. Капитонов, ВЛКСМ ЦК хьалхара секретарь Е. М. Тяжельников, хIаьта иштта КПСС ЦК отделий заведующеш.

(ТАСС).

СОВГIАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ШУН!

«КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ КЪАХЬЕГАМХОШТА ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

1974 шера 18 январе аралаьннача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукккача шерашка цIена къахьегарах а карагIдаьнна къахьегама гIулакхаш лоархIаш а СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла:

ЛЕНИНСКИ РАЙОНЕ ГIОЛЛА

Склокин Григорий Васильевича — Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь хинначоа.

Скороходова Евдокия Сидоровнана — Грозненски консерви завода контролера.

Талызина Софья Сергеевнана — Челюскинций цIерагIча кинотеатра киномеханика.

Шлык Михаил Ивановича — Челюскинций цIерагIча кинотеатра оркестра кулгалхочоа.

Шевченко Меланья Федоровнана — Грозненски консерви завода болхлочоа.

ОКТЯБРЬСКИ РАЙОНЕ ГIОЛЛА

Мыздрик Тимофей Егоровича — «Нефтехимавтомат» Iилма-тохкама проектни института Грозненски филиала слесара.

Покровский Борис Анатольевича — «Нефтехимавтомат» Iилма-тохкама проектни института Грозненски филиала слесара.

Семенова Любовь Павловнана — «Нефтехимавтомат» Iилма-тохкама проектни института Грозненски филиала болхлочоа.

Тринько Алексей Никитовича — «Нефтехимавтомат» Iилма-тохкама проектни института Грозненски филиала воккхагIволча инженера.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
26 январь, 1976 шу.

НОВ. А. Н. ПАСЕЧНИКА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР МЕХКДАЬТТАИ МЕХКДАЬТТАХИМИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ ДЕЯТЕЛА СИЙЛЕН ЦIИ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Республика мехкдаьтта чакхдоахеи мехкдаьттахимически промышленность дегIайоалаеча доккха дакъа лаьдарах Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республика мехкдаьттаи мехкдаьттахимически промышленноста заслуженни деятела сийлен цIи дойла нов. **ПАСЕЧНИК** Александр Нестеровича — «Грознефтехимзаводы» яхача объединене производственно - товарни контора управляющена.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
26 январь, 1976 шу.

АЧХОЙ-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА ЧУ А ЙОАГIАШ НОВОШАРОЕВСКИ ЮРТСОВЕТ ВIАШАГIЙОЛЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо соцам бу:

Самашкински юртсоветех дIа а къоастаь Новый Шарой яхача юрта центр а йолаш Ачхой-Мартановски района територе тIа вIашагIйолла Новошароевски юртсовет.

1. Новый Шарой яха юрт Самашкински юртсоветацара дIаяккха.

2. Ачхой-Мартановски районе къахьегамхой депутатий Новошароевски юртсовет вIашагIйолле Новый Шарой яхача юрта хоржамий округашка гIолла хержа бода къахьегамхой депутатий Самашкински юрта Совета депутаташ чу а боагIаш.

3. Къахьегамхой депутатий Ачхой-Мартановски районни Совета исполкома тIадуллалда организационни сесси чакхйоаккхалгеи къахьегамхой депутатий Новошароевски юрта Совет вIашагIйолларцеи керда вIашагIъеллача къахьегамхой депутатий Новошароевски юрта Совето болх бара эша хьалаш Iалашдарцеи ювзаенна кхыйола мероприятеш (помещени, оборудовани хьожаяр, телефонаш яххар, кхыдараш) чакхйоахилгеи.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

г. Грозный.
21 январь, 1976 шу.

№ 97 ЙОЛЧА ГАМУРЗИЕВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ ГIОЛЛА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ХОРЖАМАШ ДАРА ЙОЛЧА

ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ ХОАМ

1976 шера 25 январе хилар № 97 йолча Гамурзиевски хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете деь хоржамаш.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дара йолча ерригача хоржамий участкашкара кхаж тассара протоколаши хоржамий округе гIолла кхаж хишта тессаб хайташ йола данееши окружной хоржамий комиссега хьачукхаьчай.

Гамурзиевски округе гIолла Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совете хиннача хоржамашка кхаж тоссаш 2516 харжархо, е харжардой списокашта юкъе бихьача беррига нахах 100 процент бараш хиннаб.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттаваьча кандидата тIехьа кхаж тессаб кхаж тоссаш мел хиннараша—100 процент болча харжархоша.

Бокъонах ниъса лоацаш бюллетень цхьаккха а хиннадац.

Иштта № 97 йолча Гамурзиевски хоржамий округе гIолла Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаталла массава аьнза а воташ хержав Иванов Анатолий Иванович — Нохч ГIалгIай АССР финансай министр.

ПАРТЕ ПЛАНАШ—ХАЛКЪА ПЛАНАШ

ВАЙ МЕХКА ХЬАЛХАЛАТТАЧАРЕХ ЦАI

«1976 — 1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача парте XXV съезда оттаяьча КПСС ЦК проекта тIа белгалдаьккхад иттлагIа пятилетка — эффективностей дикалей пятилетка хургхилар. Цо къаьгга хьахьокх хIара болхлочо тIа-тIа ший къахьегама толамаш тоадара, арахецача продукцега дIалодар кIезиглара, ма-могга машинехи оборудованехи дикагIа пайда эцара, материальни ресурсаш, балха ха, бедал, электроэнерги кхояра тIатIертта къовсам лоаттабе безилга а предприяте деррига технико - экономически хьокхамаш тоале дезилга а.

Вай мехка доккхий хувилмаш дара, наьха хьал-торо тоаяра дола из лоархIаме документ чIоагIа раьза хиина хьал а лаьца «Чечингстройтранс» производствени автотранспортни объединене болхлой КПСС XXV съезда сийна къахьегама вахте эттаб. Из хьаеллача дешна дикача къахьегама толамашца накъабахара доккхий социалистически деххараш тIаийцад предприяте болхлоша. Уж толамца кхоачашдеш да. ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера январь бетта задани толамца кхоачашъяьй объединене коллективо.

Башха - дика къахьегама толамаш доахаш чаккхъяьккхар цо дIаяхача нийслагIча пятилетка план а. 1975 шера 5 ноябре кхоачашйир цо пхе шера задани. Паччахьалкхен планагIа лаьрхIачул совгIа дIа-юха дихьар 1650 эзар тонн халкъа боахама мовхьаш. 1970 шера хинначул къахьегама овсарле 56 процент лакхъелар. Халкъа боахама мовхьаш дIа-юха дахьара пятилетка тIеххьарча шера план дIадахача шера 19 декабре кхоачашйир.

ДIаяхача пятилеткагIа тха коллективо даьхача къахьегама толамий лакха мах бир Нохч - ГIалгIай гIишлошъеча управлене, СССР промышленни гIишлошъеча Министерства, иштта Нохч - ГIалгIай АССР партийни, советски, профсоюзни организацеша. Цкъа санна дуккхаза Ерригсоюзни социалистически яхье классни моттигаш а хьожаеш тха коллективана слар карара-кара тела ЦIе байракхаш, ахчан премеш.

НийслагIча пятилетка ткъаь кварталагIа дийттаза «Чечингстройтранс» объединене коллективана хьожайир Ерригсоюзни социалистически яхье хьалхара моттиг. ТIаийца социалистически деххараш толамца кхоачашдарах 1972—1973 шерашка облсовпрофа президиума решенех нийслагIча пятилетка къахьегама сийлен книжка тIа йихьай тха коллектив. 1971 — 1972 — 1973 шерашка республикера юртбоахама культураш чуэцача хьинаре къа а хьегаш башха-дика толамаш дахарах Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума сийлен грамота слар тхона.

Иштта маьхера совгIаташ а телош даьха къахьегама толамаш ши-шегIа хьахинна дац. Уж тIа-тIа тоадара дукха организационни болх бе бийзар. Гаражашта, бригадашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржайир, хIаьта бригадашкарча хIара болхлочо социалистически деххараш тIаийцар халкъа боахама мовхьаш дIа-юха дахьара паччахьалкхен планаш хана хьалха кхоачашъяра, мовхьаш тIадоацаш автомашинаш дIа-юха кIезигагIа леларгйолаш гIулакх дара. Уж деххараш-массане а хIана дац аьнна кхоачашдир.

Нагахьа автомашина еха болх ца беш соцача ма-могга сихагIа тоаяь из балха арахийтара шоай низ кхоачар ду ремонтникаша. Рационализатораша хадданза техх производства резерваш, предложенеш тел болхлой къахьегама хьалаш тоадара.

Коммунистически къахьегама сийлен дIи яккхара «Чечингстройтранс» объединене дакъа лоацаш ва 1600 саг, царех 820 болхлочоа еннай коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи. «Социалистически яхье котвалнар» яха сийлен знак еннай 315 болхлочоа. «НийслагIча пятилетка ударник» яха сийлен цIи еннай 49 водителa.

Объединене кулгалхоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша дукха балхаш даьд болхлой къахьегама дисциплина чIоагI а еш предприяте болх ритмично дIабахийтара. Къахьегама дисциплина толхаяь цхьаккха моттиг нийсъенна яц коллективе, ца ювцаши бехкечоа бе боагIаш бола бехк ца беш. Цул совгIа уж санна бараш юкъе дукха кхетама болх а бу.

Объединене коллективе доахача толамашта юкъе дизза дакъа а лоацаш кхыча коллективашта хьокхам телаш къахьегаш я итташ бригадаш. Царех я А. К. Лаптев, Я. Д. Чернявский, И. С. Данько, Е. Л. Нимченко, С. Джамбеков, Р. Исламов, Я. Мусханов, кхыбараш керте латта бригадаш. Цехашта юкъе дикагIа лоархIачарех я Ш. Т. Вакуев керте латтача № 5 йолча филиала коллектив. Ханал хьо бутт хьалха кхоачашйир цо пхе шера задани.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК соцам раьза болаш тIа а нийца кхы тIа а дикагIа къахьегара, дIамигачун а доккхачун а кхомбара тIатIертта къовсам лоаттабеш ба объединене транспортникаш укх шера.

ДIадахача шера нийсденна кхоачамбоацараш цIендаь дIа а доахаш керда резерваш тахкара, КПСС XXV съезда сийна тIаийца социалистически деххараш ханал хьалха кхоачашдара предприяте беррига болхлой оарцагIбаьхаб партийни организаце.

Н. ЧИЖ,
«Чечингстройтранс» производствени автотранспортни объединене паркома секретарь.

«Дикала пятилеткана—болхлочун тешам»

Владимир Ильича цIерагIча Московски электромеханически заводе шерра ювцаш я КПСС XXV съезда оттаяь «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам цегIабоалабара керттера лостамаш» яха КПСС ЦК проект.

Коммунисташ Н. В. Метелкин, И. Г. Амосов, Н. П. Кузнецов керте латтача кузнеций, токарий, слесарий-сборщикий кхаь бригадо «Дикала пятилеткана — болхлочун тешам!» яхача девизагIа болх бе аьнна дика гIулакх дIадоладаьд. Цу гIулакха идея: электрически машинаш хьаяра ерригача звеньяша тIехдика болх белга Iалашдар я. Болхлочун тешама бригадаш вIашагIйоахкаро гIо дергда къахьегама овсарле лакхъяра, торо хулийтаргья керда къахьегама толамаш даха.

Из гIулакх шерра дIадовзаш а завода бригадашен кхыча столични предприятешкен хьалдоацаш а да.

СУРТА ТIА: дика гIулакх дIадоладаьрий цхьа бригада. Аьрдехьара аьттехьа: токараш Н. Санников, И. Амосов (бригадир), Л. Семенченко, В. Семин.

В. КУНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Доккхий къахьегама толамаш дахар, нийслагIча пятилетка заданеш ханал хьалха кхоачашъяр, тIехдика продукци арахецар, «Арктика» яха атомни ледокол хьадеча доккха дакъа лацар бахьан долаш СССР Лакхехьарча Совета Президиума УказагIа Социалистически Къахьегама Турпала Серго Орджоникидзе цIерагIча Балтийски завода токара Чуев Алексей Васильевича Ленина ордени «Серп и Молот» яха шоллагIа дошо медали еннай.

СУРТА ТIА: А. В. Чуева доккха совгIат даькъала дувц цунца цхьана болх беш болча новкъосташа.

М. Б. БЛОХИНА сурт
ТАСС фотохроника.

КЕРДА ДОАЗОНАШ КАРАДЕРЗАДЕРГДА

Вахара массе а даькъе ма-могга дикагIа толамаш доахаш парте аргIанарча XXV съезда даха ма-доаггIара накъагIолга шоай керттера декхар лоархIаш ба тахан вай советски нах, коммунисташ. Керттера чулоацам из болаш чакхъяьлар укх деношка МагIалбике хинна партийно-хозяйственни актив а.

«1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача КПСС ЦК йарте XXV съезд оттаяьча проектахи городской партийни организаце декхарехи» активе доклад йир КПСС МагIалбика горкома хьалхарча секретара П. Г. Кащеева.

Докладчика а активе къамаьлаш даьча «Малгобекнефть» НГДУ парткома секретара Н. М. Моревас, «Кавказ» совхоза директора П. А. Бусева, УБР бурув деттача мастера И. А. Галаева, «Ингушский» совхоза керттерча экономиста А. Додова, Вознесенскерча газ чакхйоахача завода компрессорни станце механика А. А. Зандакова, горсовпрофа председатела Я. Х. Узиева, кхыбараша дийцар нийслагIа пятилетка кхоачашъеш промышленносте, юрта боахаме, культуре карагIдаьнначох, дIахо района боахам а культура а дегIайоалаяра наькъаш белгалдир.

Активе белгалдаьккхар района промышленноста къахьегамхоша ханал хьалха, 29-ча октябре нийслагIча пятилетка деххараш кхоачашдаь хилар, пхи миллион сома наькха планал совгIа продукци а йохкаш. Пятилетка шерашка районе 12 миллион тонн мехкдаьтта даьккхад, 11 миллиард кубометр газ яьккхай, цхьа миллиони 786 эзари тонн бензин арахийцад, 105 эзар метр бурув техад. Цхьадола толамаш даьхад юрта боахама къахьегамхоша а.

Цхьабакъда, белгалдоахар активе, промышленноста а юрта боахама а хьокхамаш белггала дикагIа хургдар боахама, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей балха цIенхашта кхоачамбоацараш хиннадеца.

Пятилетка деххараш кхоачашдаьдац СУ-9, ПМК-105, горбыткомбината, «Чечинггазстрой» спец. СМУ коллективаша. Цу предприятешка лоха я къахьегама овсарле, лерттIа йоакхо яц социалистически яхь вIаштIехьъяккхара, балха дисциплина чIоагIъяра, ханнахьа къестадац дIахо болх тоабарца дувзаденна дешаш.

Шоай пятилетка кхоачашъяьяц бурувдеттараша а. Дуккха моттигаш нийслу укхаза бурув тохара технологи телхаеш, аварешь еш. Из бахьан долаш цхьайолча скважинай коллективаш юс шоашта хьалхашка оттадаь деххараш кхоачаш ца деш. Мехкдаьтта даккхара боарам лакхбара йолаш йолча ерригача торонех бизза пайда эцац.

ЦIенхаштта кхоачамбоацараш да торговле, наьха вахара хьашташ кхоачашдеча.

Ялат, шура, дулх даккхара пхе шера деххараш кхоачашдаьдац юрта боахама къахьегамхоша. Къаьстта эсала лел района боахамашка шурий фермай болх. ДIадахача шера «Ингушский» совхозе хIара Iаттагара яьккха шура 1438 килограмм мара яц. Республике эггара лохагIчарех ба из хьокхам. Пятилетка деххараш кхоачашдаьдале а йолаш йолча тороний лоархIам бича лелдара лел гIулакхаш «Алханчуртский» совхозе а.

МагIалбикерча коммунисташа, беррига къахьегамхоша дег тIара къоабал деш тIаэц КПСС ЦК проекта тIа белгалдаьха халкъа боахам дегIабоалабара, наьха вахара хьал тоадара керда де лерхIараш, уж кхоачашдара шоай хьинар кхо ца деш къахьега кийча а ба уж.

ИттлагIча пятилетке района хьалхашка латта бехктоккхаме деххараш толамца кхоачашдара керттера нийсъ лерхI цар балха хинна кхоачамбоацараш сихагIа дIадахар, ерригa чура торонаш гучаяхар, царех бизза пайда эцар, лерттIа социалистически яхь вIаштIехьъяккхар. Из деррига а хьадла хьахьекхад активо тIаийцача резолюце тIа.

Иштта актива доакъашхоша чIоагIдир КПСС XXV съезда сийна иттлагIча пятилетка хьалхарча шера районерча къахьегамхой коллективаша тIаийца социалистически деххараш.

А. БАСИЕВ.

КОММУНИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМА ШКОЛАШТА ГIО ДУ

Профсоюзаша производстве беча массово-политически балха юкъе къаьстта моттиг дIалоац коммунистически къахьегама школаша.

Техминимума дружокел, дикагIа йолча опыта школе, технически прогресса лекторел эргаш я коммунистически къахьегама школаш. Технически дешар политически образованеца дувзаш Iомадир нах идейно чIоагIбеш, цар производственни знаней боарам лакхбеш, уж массе оагIорахьа культурни дегIабоалабеш йола комплексни форма я.

Школе дешараша эггара хьалха коллектива керттера дола практически гIулакхаш къоастаду. Шоай культурно-технически кругозор лакхъярца, балха прогрессивни методаш Iомаярца производствай практике кердадар юкъекхахьа а предприяте, цеха, участка болх тоабе а Iомалу уж. Цунна къаьгга дола масал да Грозненски химически комбината коммунистически къахьегама школа балха практика.

Нохч - ГIалгIайчен хьалхалаттача предприяте коллективо пятилетка ханал дуккха хьалха кхоачашъяьй. ПятилеткагIа укхаза юкъейнхьад 150 йоккха организационно - технически мероприятии задании, царех хьахинна экономически пайда 4,7 миллион сом да. Предприяте хIара кхоалагIа виьлагIа вола болхло рационализатор ва. Новаторий хьалхарча мугIарашка латт коммунисташ, РСФСР-ен НГIАССР-ен заслуженни рационализатор яха цIераш лелаю А. П. Литвин, И. Д. Шевляков, А. В. Сафонов, А. А. Тихомирова, А. А. Сличенко.

Предприяте уж толамаш дахарах дакъа кхоач коммунистически къахьегама школашка а. Уж 16-тта я. Царех 11-тта — цхьан шера деша дезаш, 5—шин шера.

Коммунистически къахьегама школай балха юкъе йоккха моттиг дIалоац беседаша, лекцеша, рефераташа, семинараша, производственно - технически литературах, къахьегама кердадарех йолча беседаша.

Коммунистически къахьегама школай балха юкъе хьинаре дакъа лоац химикий Дворецо. Дуккха мероприятеш я цар школа ладувгIараштa долча новкъостала белгалъяь. Масала, дIадахача шера царна лаьрхIа Советски паччахьалкхен дунен халкъашта юкъерчен чухьарчен политиках, болхлой классах, тIем тIа советски халкъо гойтача девалах лаьца а иштта кхыйолча темаех а лекцеш йийшар ладувгIараштa. «Болхло — керттера турпал», «Съездагара съездага», «Даьхенна — къахьегама рапорт» яхача девизах чакхъяьлар уж мероприятеш. Цига дакъа лоацаш бар производства хьалхалаттараши новатораши, партен къахьегамен ветеранаш, партийни, профсоюзни, боахама кулгалхой.

Школа ладувгIараштa низ ма-кхоачча новкъостал ду библиотека болхлоша а. Пропагандисташтен ладувгIараштен хьахорж эшаш дола литература, политически, экономически, Iилман дешаех долча книжкаех бюллетень арахец. Каст-каста хул библиотека болхлой коммунистически къахьегама школа занятешка, цига Iомаеча темага хьежжа литература обзор ю цар. Цо дика аттача боакх пропагандистийи ладувгIарийи болх.

Иштта Б. Полевой «ГIайка цех», А. Перегудова «Бирса илли», М. Шагинияна «Гидроцентраль» яхача а кхыдолча книжкаех йола беседаш яьй. Экономически дешар тоадара дика пайда эц укхаза кинофильмех. Масала, царех я «АСУ. Фу я из?», «Автоматика мехкдаьтта базашка», иштта кхыяраш.

Коммунистически къахьегама школай кулгалхоштен пропагандисташтен дика новкъостал ду химикий культура Дворецa агитпункто. Цуйна кулгалдеш ва коммунист А. И. Севостьянов. Циггача я юридически консультационни пункт а. Общественни болх берете дIахьош я цига юрист А. А. Долакова.

Культура Дворецо коммунистически къахьегама школашта деш дола новкъостал чIоагIа эшаш а пайдане а да, дIахьа доаржаде доагIаш гIулакх а да.

Коммунистически пртe XXV-ча съезда баха ма-боагIа накъабахар духьа аьржача яхье керда къахьегама толамаш доахаш хьабоагIа грозненски химикаш.

Уж доахача дика аьттув болийт царга болхлой отрядаша — коммунистически къахьегама школаша.

С. ПЯТАШ,
НГIАССР-а хоровой общества вoккхагIвола методист.

ХЬАЛКХУВШ ЛАТТ БОКЪОНЦА БОЛА ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТАШ

Коммунистически парте вай мехка хьахилийтад къахьегача наьха сийлахь-доккха вошал, цхьа дезал а баь вIашагIтехаб, ленински доттагIалца кхотабаьб уж.

«Из доттагIал, новкъостий, — белгалдаьккхад Л. И. Брежнева «Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дизара хьакъехьа» ше доклад еш, — мах баь варгвоаца вай рузкъа, социализмана карагIдаьннача эггара дикагIчех хIара советски сага дега эггара дезагIчех хIамаех цаI да. Цудухьа из доттагIал вай, советски наха, бIарга са санна массаза лора а дергда!».

Таханарча Нохч - ГIалгIайчено къаьгга хьахьокх хьалхагIа тIехьадиса хинна халкъаш мел сиха дегIаух. ХIанз вай республике я лакхерча дешара 2 заведени — Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаю академика Миллионщикова цIерагIа Грозненски мехкдаьтта институти Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университети, 12 юкъера специальни дешара заведени.

Интернациональни кхетам балара партийни комсомольски организацеша беча балха тIара цIенхаштта кхоачамбоацараш хьагучадаьха парте Нохч - ГIалгIай обкома X пленуми комсомола обкома III пленуми хиццачул тIехьагIа республикерча дешара заведеней ВЛКСМ комитеташа дикка тоадаьд цу даькъера шоай гIулакхаш.

Комсомола комитета кулгалца университета студенташа 1974 шера феврале дакъа лаьцар «Ленински къамий политика — СССР халкъий доттагIала лард» яха вузий юкъара Iилман конференце кийчъеча чакхйоаккхачей. Пхе секце балха юкъе дакъа лаьцар 500 гаргга студента. Доклад дир Нохч - ГIалгIай, Дагестански, Къилбаседа - ХIирий университетий 56 студента.

Студентий докладаш: К. Исраиловай — «Нохч-ГIалгIай халкъа прогрессивни къаман традицеша тарлургдац дынах юхедиса во гIулакхаши национализми», Х. Бисултановай — «Интернационализма уйланца советски нах халкхебара КПСС-о чакхдоаха гIулакхаш», В. Аганесовай — «Къамаш дегIаахари гаргадахари—коммунизм хьалъеча юкъагIа хила ма-довггIара дола хIама», кхыраш дикагIа лаьрхIа тIа а нийца общественни Iилмай, ВЛКСМ исторе, дунен халкъашта юкъерча кагирхой болама проблемаех лаьца яздаьча студенчески балхий V Ерригсоюзни конкурса республикански Ерригсоюзни турашка дакъа лаца могаяьй.

Шеко йоацаш да, цу тайпарча Iилман - теоретически конференцеша студенташха болча кагирхой сакхетам чу кIоарга лер юташ, уж советски вошала уйланца, пролетарски интернационализм кхайкаеча ленински идей уйланца хьалкхебеш хилар. Ала деза, общественни Iилмаех, ВЛКСМ-ей дунен халкъашта юкъерча кагирхой боламен исторех лаьца яздаьча студенчески балхий V конкурсе дакъа лаьцаш цул хьалхагIа хиннача IV конкурсе дакъа лаьцарел 650 студент дукхагIа хинна хилар.

ЛоархIаме да цхьаькха а: дукхагIа язъяьй интернациональни темах йола рефераташ, дунен халкъашта юкъерча коммунистически, къамий - кортамукъалец, демократически кагирхой болама актуальни проблемаех дола балхаш. Балхаш яздеча хана дукхагIа пайда ийцаб Нохч - ГIалгIай АССР бокъонца бакъ йолча вIаьхийча материалах, СССР-ен кхыча социалистически мехкийн халкъий турпалча летописера хьанийцача материалах. Белгалдаккха догдоагIа, республикански оргкомитето хьахержа, нохч - гIалгIай къамах болча мехкараша яздаь балхаш дукхагIа хилар.

Къона ноахал марксизма-ленинизман пролетарски социалистически интернационализман принципашца хьалкхедар лоархIаме хилар белгалдаьккхача ВЛКСМ XVII съезда решенеш кхоачаш а еш, вузий комсомола комитеташа бизза пайда эц автономни республикай, крайй, областий кагирхошца вIашагIдеттадалар санна йолча студенташта интернациональни кхетам балара беча балха формах.

ДIадахача дешара шера цхьана сайренаш, диспуташ, доттагIала «огонекаш» йир Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университетен Дагестански, Къилбаседа - ХIирий, Черсий-Балкхарой АССР-ий вузийи студенташа.

Цу тайпарча мероприятеех цаI хилар вайцигара 500 гаргга саг деша вагIача гор. Орджоникидзерча Горски юртбоахама институте. Дог гIоздоаккхаш дола цIей санна хилар из вIашагIкхетар.

Вай республикерча студенташен деша багIача кагирхошен дакъа лаьцар Къилбаседа Кавказа студенчески кагирхой III фестивале, гор. Махачкале хиннача «ДоттагIала кIираца», г. Грозерча студентий делегаци г. Кировоканерча фестивале а хилар.

Цу деррига вIашагIкхетараша, фестивалаша новкъостал даьд Нохч-ГIалгIайчен студенчества вай мехка кхыча республикайи областийи кагирхошцара доттагIала бувзамаш дикка чIоагIдара.

ВЛКСМ XVII съезда секце «Дунен халкъашта юкъера ВЛКСМ гIулакхаш», советски кагирхошта интернациональни кхетам балар яхача рекомендаце тIа аьнний: «Интернациональни кхетам балара пайданегIа йола форма а хинна дIаэттай интернациональни доттагIала клубаш — КИДаш. Интернациональни доттагIала клубашта шоай низ ма-кхоачча гIо-новкъостал де, цар гIулакхаш дегIакхувлен эргадоахаш тоадеи, дешара заведенешкарча интернациональни клубий болх вIаштIехьбаккха гIерта еза комсомола комитеташ».

Секце рекомендацеех пайда а эцаш лоархIаме болх беш я республикерча дешара заведеней интернациональни доттагIала клубаш. КИДий инициативагIа, Грозненски кооперативни техникума, педагогически училища, мехкдаьттан политехнически техникумий комсомола комитеташа доккха новкъостал а деш доттагIала сайренаш яьй Болгаре, Вьетнама кагирхошца, Чиле халкъацарча солидарноста митингаш хиннай.

Вежарашха йолча Болгарера дукха кагирхой ба Нохч-ГIалгIайчен гIишлошка балхаш деш. Царех цхьабараша дика деш университете. Цига деша багIа венграш а. ХIаьта г. Грозерча ГСПТУ № 4 бурувдеттарий професси Iомзеш ба Вьетнама турпалча халкъа викалаш. Цу деррига хIамашкара къаьгга хьагу деигара ди массаза доал чIоагIлуш дола социализма мехкий халкъий доттагIали вIаши юкъера новкъостали.

Грозненски кооперативни техникума интернациональни доттагIала клубо хадданза каьхаташ дIа-хьа кхухьийташ чIоагIа бувзам лоаттабу дукхача социалистически мехкий кагирхошца, бувзамаш лоаттаду Украина, Грузе, Литвай, Казахстана, кхычахьарча КИДашца. Клуба членаша къамах куцехьа шоай кулгашца сакъердаме хIамаш хьаю, совгIата уж шоай доттагIашта кхухьийт. Доазол дехьарча шоай нийсархошкара, вай мехка тайп-тайпарча минIнгашкара ихача массе тайпарча сувенирий йIаьхи коллекци я клуба.

Толаме болх бу паччахьалкхен университетерча интернациональни доттагIала клубо а. Цу гIулакха дика хIамаш карагIдаьннад ВЛКСМ комитетан клуба президента, романо-германски филологе факультета студенткана Габаева Асяней. Клубо чIоагIа бувзамаш тессад Ереванский политехнически института Кировоканский филиала, Ташкентски паччахьалкхен университета, Ломоносова цIерагIча МГУ, «Сидсара» яхача Душанбиноки клуба студенчески клубашца, кхычарца. Чулоацам, лоархIам болаш яздаь кьахаташ дIа-хьа кхухьийт клуба членаша 12 мехка кагирхошца, цу даькъе Венгерски Халкъа Республика Комаромски областа — Нохч-ГIалгIайченца вошал тессача областа кагирхошца. 1974—1975 дешара шера «Йовзий-хьогI хьона ГДР?» яха конкурс йир КИДо. Конкурсе котало яьккхача 12 сага совгIата туристически путевкаш еннай Германски Демократически Республике баха.

Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен университете болх беш ч тайп-тайпарча къамий студенташ членаш а болаш йола «Хьамсара лаьтта» яха кхы цхьаькха а сакъердаме цхьа клуб. Цу клубо яьча сайрене студенташа шоай археологически экспедицей «трофеяш»— хIанзарча нохчийн гIалгIайн культура памятникаш, цIагIа делаю хIамаш — ера. Ерригача сайренах цIе жIака санна чакхъяьлар советски сага ерригa Советски Союз хьамсара лаьтта да яха уйла.

Цхьа дезал санна лархIара уйла чIагIъяра тIаберзабаь республикерча вузийн юкъерча специальни дешара заведенейн комсомола комитеташа чакхбоаха беррига культурно - массови болх.

«Нийсарчарна юкъе дизза дакъа а лоацаш» яхача девизагIа советски республикай доттагIала фестиваль яьй Гудермесски педагогически училище. «ПаргIатача республикай йохаргIоаца Союз» яхаш девиз а йолаш чакхдаьлар Грозненски культурно - просветительни училище, медицински музыкальни училищай художественни самодеятельностага хьажар.

Кагирхошта интернациональни кхетам балар духьа вузийн юкъерча специальни дешара заведенейн комсомольски организацеша шерра пайда эа гIишлошъеча студенчески отрядех. Къахьегама семестр йолча хана вай республикерча студенташа болх бир Кареле, Узбекистане, Краснодарски крае. ДIадахача шерарчул шеръеннай Нохч - ГIалгIайчен викалаша болх баьча районий географи.

«Нохч - ГIалгIайче — вай наьха мохк», «Советски Карели» яха сайренаш боккхача толамца чакхъяьлар «Юность-75», «Ритм-75», «Башлоам-75» яхараш санна йолча отрядашка, Мартиросова цIерагIча отряде.

Студенташха болча кагирхой хьинар, пролетарски интернационализма принципашта уж тешаме хилар хьагучадаьлар солидарноста тайп-тайпарча митингашка, «Къонало гучайоах империализм» яха акци чакхйоахача. Республикерча ерригача студенчески отрядаша хьинаре дакъа лаьцар «Солидарноста фонд» аьнна даьча субботнике. ГIишлошъерий отрядашцарча бIухоша шоаш къахьийга даьккха 3000 сом «Солидарноста фонде» дIачуденнад.

Интернациональни кхетам балара пайдане форма я гор. Грозне районийн республикерча юрта районийн доттагIала традиционни фестивалаш яр. Фестивалаш йолча деношка интернациональни тематиках лаьца лекцеш еш студенташа республика юрташка, станицашка, спортивни яхьаш лелаю, студенчески агитбригадаша шоай мероприятеш чакхйоах. Фестиваль массаза а яхар мо, доттагIала йоккха сайре а хулаш чакхйоал. Цу тайпарча сайренашка хьех республикера писателаш, художникаш, тIеххьара а художественни самодеятельноста доккха концерт оттаду.

Белгалдаккха догдоагIа, 1975 шера, коталон 30 шу дузача шера, доттагIала визитаца республика юрта районашка иха студенчески агитбригадаш дукхагIа хинна хилар. Из доттагIал чIоагIду вузийн техникумийн студенташ комсаш чуэцача юрташкарча къахьегамхошта новкъостал де ухаш хиларца а.

Кагирхошта интернациональни кхетам лугга — республика комсомольски организацей керттерча деххарех цаI. Дешара заведеней комсомола комитеташа дIахо а эргайоахаш тоа а ергья, дегIа а кхувларгья кагирхошта коммунистически дог тийша хургбола кхетам балара, советски патриотизман пролетарски интернационализман уйла царна дег чу йоссаяра, студенташи деша багIа кагирхойи кхолламеча къахьегама кийча хургболча, Коммунистически партеней Советски Даьхенней мутIахьа хургболча уйланца хьалкхебара беча балха ерригa формаши методаши.

М. ХОЛОХОЕВ,
ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома секретарь.

ТЕХНИКАГА ДИКА ХЬАЖА

Кердача пятилетка хьалхарча шера хьувкъама тешшамелара еллай Шалински районе Ерригача колхозашен совхозашен дикача агротехнически хьна гурахьа юв культураш дIайийнай, ханнахьа эзбь аьхай. ХIанз дерригача боахамашка цхьатарра дIадоладаьд гурахьа йийнача культураш подкормке елга, шерра даьржа дIахьу кхашка органически удобренеш дIаозилга.

Цуниа цхьана боккха теркам тIабохийт боахамашка техникана ремонт яра. Суйженцаша даь кхайкарал хьал а лаьца шоаш тоаеш йола машинаш дика болх беш хилийтара дерригa низаш оарцагIдаьхад механизатораша. КПСС XXV съезда сийна къахьегама вахте айтта къахьегача цар дош деннад коммунистий форум хула дз хьатIакхоачаш массайола тракторн еррига юрта боахама инвентари тоаяь яккха.

Денна дош кхоачашду механизатораша.

Механизатораша юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт опыт йолча механизатора И. Рядченкос кулгалду «Джалка» совхоза механически мастерской болхлой. Барайтта саг ва цу чу болх беш. Шоай болх дика бовзаш, цхьа барт болаш нах ба уж. Иштта уж хиларах царна дика тIулакхаш карагIдувл, халонаш эшаю. ДIадахача шера йиълагIча квартала план тIехкхоачашйир. Цу даькъе хьинаре къахьийгар токараша Х. Эльмурзаевас, Ю. Федорова, слесараша А. Мальцагова, В. Колосова, электрика В. Закаева, механика С. Абдулаева, дукха кхыбараша.

Техникана ремонт яра график тIеххкхоачалъеш хьабозгIа «Автуринский» совхоза механизатораш а.

Ремонт яр санна боккхача лоархIаме да из дIаоттаяь лоаяр. ХIьата дIаоттаяь латтача машинашта дика Iунал деш хилча техника дукхагIа ях. болх дикагIа а бу.

Техника лораяра дика хьалаш да дукхача боахамашка. Ленина цIерагIча колхозе еррига юрта боахама техника гоннахь карт а яь чудерзадаьча коа кхоален кIал дIаоттаяь латт. Еррига юрта боахама машинаш цIенъяь, мукх юаргйоацаш даьтта хьекха латт. Цхьабакъда лоалахарча XX партсъезда цIерагIча колхозе кхы сурт да. Тракторни бригада коа боккха хотта ба. ДIаоттаяь латта ялати силоси хьокха комбийнаш цIен ца еш бIеха а, цхьайола моттигаш даьтта ца хьокхаш а йитай, чархашта кIира техаяц. Колхоза механик Х. Хаджиев цу гIулакха дукха сагота воацачоа тара да.

Аварийни хьала тIа я колхоза заправочни. Даьттен доагори Iоух. Цхьабакъда, из тоаяра колхоза кулгалхоша деш хIама дац.

Иштта воча хьалашка латт дIаоттаяь техника Куйбышева цIерагIча колхозе. ХIанз а площадкаш яц. Комбайнашта кIал латта подставкаш стандартни яц. ХьажкIаш хьокхача комбайний чархашта кIир техаяц.

«Предгорный» совхозе йоагIаш йола йоакхо ю техника. Боахама центральни усадьбе хIараяр 80 метр йIаьха йолаш 7 площадка я. Царех пхиъ жагI билла тояьй. Еррига юрта боахама машинаш цар тIа латт. КIал хIамаш а оттаяь цIенъяь, даьтта хьакха я комбайнаш, гусеничнии колеснии тракторaш, тIехьаювзеи тIехьатосеи инвентарь. ТIеxкарзаши резинови шлангаши хьа а яха складе дIачуеннай.

Иштта дика йоакхо ю техника «Шалинский» совхозе, кхыча боахамашка. Иштта гIулакх леладича мара торо хургьяц кердача пятилетка хьалхарча шера культурай хьувкъам кхебара ахархошта хьалхашка латта декхараш кхоачашде.

А. БАРЗАНУКАЕВ.

Ялаташ хьувкъаргда

КПСС ЦК-ас XXV-гIа съезда оттаьча проекта тIа боккха теркам беш дув иттлагIча пятилетка шерашка ялата, кхыча юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара дешаш. Цу дешай маIан кхета а деш, укх шера боккха хьувкъам чубара оарцагIбаьнна къахьегаш ба Грозненски района «Атагинский» совхоза механизатораш. ХIанз гурахьа дийнача ялаташта подкормка еш, бIаьсти юртбоахама культураш дIаювргйолча кхашка моттигера удобренеш дIаозаш ба уж.

Соахка боахаме дIадийра 3112 гектара тIа гурахьа дув ялат. Оахам далехьа механизатораша хIара гектара тIа 3 центнер суперфосфати 1,5 центнер азотни удобрении тессар. Цунах кхоачамбаь а ца Iеш, хIанз кхы а минеральни удобрени тоссаш гурахьа дийнача ялаташта кхача луш ба уж.

ХIаьта кхашка моттигера удобренеш дIаозаш лаьрхIа вIашагIьелла механизированни отрядаш я. ХIанзле а 6500 тонн совгIа моттигера удобренеш дIаэзай механизатораша. ХIаьта еррига цар кхашка йилла езар 15 эзар тонн органически удобрени я.

Парте XXV съезда сийна йолча социалистически яхье лаьтташ хьаьнлеча шоаш ца кхобеш дика къахьег отрядашкарча механизатораша Сагаипов Лаьчас, Вагапов Биболта, Магадаев Iабдала, кхычар. Царех хIаране 140—150 процент кхоачалъю шоай ден норма.

«Атагинский» совхоза лаьтта леладераша укх шера дош деннад хIара гектара тIара 30 центнер ялат даккха, план 26 центнер йолаш.

С. АЙСХАНОВ.

ДОНЕЦКИ ОБЛАСТЬ. Углегорски ГРЭС-е хьалъяь яьиний хIаране мощность 800 эзар киловатт йолча кхаь блоках хьалхара яр.

Кхоккха энергоблок болх бе йолайлийтача ший проектни боарам тIа — 3600 эзар киловаттага кхоачаш хургья электростанци.

ГРЭС хьалхара аргIа — 300 эзар киловатт луш йолча йиъ агрегато хIанззехьа а еннай 17 миллион киловатт-сахьат электроэнерги.

СУРТА ТIА: Углегорски ГРЭС.

Л. САМСОНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

КПСС ЦК декабрьски Пленума решенеша а «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача XXV съезда КПСС ЦК-с оттаяьча проекто а чIоагIа хьинар вйдаь болча Малгобекски района «Кавказ» винсовхоза механически мастерске болхлошеи механизаторашеи шоай берригa низ тIабахийта къахьег кхашкара бIаьстан балхаш дIадоладара эша техника махулла дикагIен сихагIен тоаяь яккхара.

ЙиълагIча квартала планагIа 12 трактор т...е езаш бар уж. Из декхар тIеххкхоачашдир.

Техника тоаеча белгалбаьнна дика хъахьегаш ба механически мастерске болхлой: токарь М. А. Лавунов, электрик - аккумуляторщик В. А. Еремин, аьшкалхьараш К. В. Грушецкий, И. А. Пузенко, мотористаш И. И. Скрипка, М. С. Блохин, тракторист С. Мутаев, кхыбараш. Цу массане а шоай ден балха нормаш 120—140 процент кхоачашъю.

Шоайла яхье баьннача ремонтникаша а механизаторашa а дош деннад вай хьамсарча Коммунистически парте XXV съезд хьаеллача дегга кхашкарча бIаьстан балхашта эша ерригa тракторaши кхыйола юртбоахама машинаши тоаяь яха. аьнна.

СУРТА ТIА: тракторашта эша оатхал кийчъеш ва «Кавказ» яхача винсовхоза механически мастерске токарь Лапунов Михаил Александрович.

И. ПЛИЕВА сурт.

Тхога язду

ХЬОКХАМ ТЕЛАР УЛЛУВ ХИЛЧА...

Техникага хьажар чакхдаьлча гучадаьлар Шелковской района «Бурунный» яхача комсаш кхеча совхоза еррига юрта бовхама тайп-тайпарча марках йола тракторaш бIаьстан балхашта кийча хилар. Цул совгIа белгалдаккха доагIа техникана дика ремонт яра укх шера укхаза боккха теркам тIабахийталга.

Кердача пятилетка хьалхарча бIаьстанга кийчлуш, КПСС XXV съезда сийленца накъадолдаш хьалхашка латтача декхарех дика лоархIабераш белгалбаха лоьра сона.

Дукха ба совхозе йоккха опыт йолаш, эшаш дола Iунал деш техникагара доагIар хьаэца механизатораш. Царех ва цхьоалагIча класса механизатор Понамарев Сергей Куприянович. 1971 шера ше совхозе балха веча «Т-40А» яха трактор хьайийцар цо. Цу хана шин шера болх баь яр из. Понамарева дика Iунал деш лелаярах хIанз а дикача хьалв тIа я трактор.

— Кхыйола цIена трактор лора сона, — йоах Сергей Куприяновича. — Аз хьаэцаза. Сай къаьнарчунга дIаIаьмав со, цунах йоалла фенг загалг бовз сона, из «кхайкайнча» цун лазар хов. Оатхал хьекхаенна кхоачаслча кердачунца хувц нагахь санна цIенъяр ца хилча къаьнаяр юхаметтаоттаю.

Ремонт еча хана тоаеш йола хIара оатхал сай бе а елла.

Велакъежа дIахо аьлар:

— Кхы а массехк шера пайда бергба са «къаьнечо», паччахьалкхенна. Са доалла хIама санна хет сона из.

Цунгара хьокхам эцаш къахьегаш ва цхьоалагIча класса тракторист Егорушин Николай Валентинович. Цун трактор болх беш йола ийс шу да. Цхьабакъда хIанз из бIаргайча дукха ха йоацаш заводера араьннай аргдолаш дикача хьала тIа я.

Понамарев Сергей Куприяновичи Егорушин Николай Валентиновичи санна болча нахегара хьокхам эца беза кхыбараша.

М. ТКАЧЕНКО.

ДЕКХАРЕХ ДИКА ЛОАРХIАБУ

Дег тIара къоабалъеш тIайийцар тха совхоза хьайбаш лeладераша КПСС ЦК-ас парте XXV съезда оттаяь проект. Ерригача жа леладеча бригадашка, шурий-товарни фермашка йийца, Iомаяь чакхъяьккхай из.

...Хьайбай боахаме доахаиеи коа тIарча оалхазарийи продуктивность лакхъяра, уж дебадара, доакъарах пайда дикагIа эцара, хьайбаш лeладерeи уж кхабареи хьалаш тоадара, племенной болх эргабаьккха тоабара, къахьегама механизаци яреи прогрессивни технологи юкъекхахьареи ларда тIа дулх, шура, фуаш, тха, хьайбай продукци кхыдола тайпаш дIахо дукхагIа доахилга Iалашде.

Шера юкъера лаьрхIача доаккха дулх 15—15,6 миллион тоннага, шура 94—96 миллион тоннага, фуаш 58—61 миллиардага кхоачаде.

...Колхозашка, совхозашка, паччахьалкхен кхыча юртбоахама предприятешка детта доахан дикка дукхагIа дебаде, цар шурий продуктивность айе, боахамашта чухьа Iулаш юха меттаувттаделга дикка тоаде. Жаи гаьзарийи дIахо дебаделга, цар продуктивность лакхъелга Iалашде, аьнна да проекта тIа.

Партеи правительстваси хьайбаш леладерашта хьалхешка уттаду лоархIамеи бехктокхамеи декхараш да уж. ХIаьта уж декхараш толамца кхоачашдара шоашкара доагIа дакъа а лоацаш, хIанззе а дика лард а еллай тха совхоза хьайбаш леладераша.

ИттлагIча пятилетка ер хьалхара шу долалуш планагIа жа — 25 эзарнега, доахан 2,2 эзарнега кхаччалца дебаде дезаш дар. Хьалхашка лаьттача декхарах дика лоархIабир. Жа 25 эзар совгIа да хIанз боахаме, хIаьта доахан — 2652.

Изза хьайбаш кхабара планагIа дукха доакъар Iалашде дезаш дар. Хаоттама хьалаш во хилар бахьан долаш доакъар хьалха лаьрхIа хиннача тайпара дукха Iалашде карагIдаланзар. Ноябрь бетта дениз кхаба доладича хьайбаш Iаьнгара даха доакъар тоъаргдоацилга кхета а деш, доакъара кхом бе йиш хулийта торонаш леха болабелар совхоза хьайбаш леладераш. ХIаьта цхьанцаболча жа Iуштa, бежа Iуштa уж торонаш кора а йир. Иштта, керда шу доладаллалца хьунашка шоай жа доажадеш хилар жа Iуй Мамаев Мулис, Магомадов Сайпулла, Алиев Нурди, ХаджиевгIар Адами Ибрагими, Исаев Аюб. Цул совгIа цхьан беттен ах беттен хьунагIа доажадир 150 шинареи сиргIеи.

Цу гIулакхо дуккхача доакъара кхом байтар. Лакхе цIераш яьхача жа Iуша, доакъар ханал хьалха кхоачалургда аьнна ца кхераш рационага хьежжа кхоаб хIанз жа.

ХIанз къаьстта дика лел гIулакхаш Кушаев Кукса, Муцагов Рапе, Мадашев Мадаша, Мамаев Мулиса кулгалдеча жа леладеча бригадашка. Укх тIеххьарча кхаь бетта цамогаш хинна цхьа устагIа юкъера баьнabац цу бригадашка.

Къаьстта белгалдаккха безам ба са воккхагIвола жа Iу Мадашев Мадаш. Iаьнгара баккхара октябрь бутт болалуш 2,5 эзар устагIа балар цунга, 1700 устагIа геттара гIийла эсала бар. Дукха дир Мадаша шийга леладе дIаденна жа юкъера ца дувлийташ Iаьнгара дахара. ХIаьта хьийга къа эехьа дайна а дац. Низ болаши унахцIенеи да хIанз цо леладу дукхагIдола жа.

Хьайбай продукци алсамъяккха йиш хулийтача торонех бизза пайда эцаш, дика хьокхамаш гойташ къахьег шурий-товарни фермай болхлоша а. Доаркашта юкъе яьржача яхье хьалха цIи хеза доярка Устарханова Люся я. Соахка план 2600 килограмм йолаш хIара кхоабача Iаттагара 3111 килограмм шура яьккхар цо.

Цул дукха тIехьа ца бусаш дика къахьег доаркаша Я. Исаевас, Б. Лорсановас, Н. Кандиевас, И. Яхаевас, И. Юсуповас, З. Завраевас.

Кхоъ шурий-товарни ферма я совхозе. Ферма коллективашта юкъе яьржа хиннача яхье соахка хьалхле С. Гезиханова кулгалдеча кхоалагIча ферма яьккхар. Цхьабакъда ер шу доладеннача хьалхарча дийнахьа дениз яхье хьалхле М. Эльхаджиева кулгалдеча шоллагIча ферма коллективо дIалаьцай.

КПСС ЦК, СССР Министрий Совето, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК «Производства эффективность лакхъяри болх дикагIа бари духьа, 1976 шера халкъбоахама планаш толаме кхоачашъяр духьа лeлаеча Ерригсоюзни социалистически яхьа хьакъехьа» баьча соцама жоп а луш, укх шера доккхий социалистически декхараш тIайийцад тха совхоза дукхагIболча жа леладераша, шурий-товарни фермай къахьегамхоша.

Иштта, иттлагIча пятилетка укх хьалхарча шера паччахьалкхенга 120 тонн тха, 600 тонн дулх, 1350 тонн шура йохка дош деннад. Шоаш лаьрхIар кхоачашдар духьа шерра социалистически яхь а йоржаяь къахьегаш хIанзле цхьацца толамаш а даьхад.

Укх шера хьалхарча квартала планагIа 130 тонн дулх дохка дезаш дар паччахьалкхенга. Цу планаца дика лоархIабко тха боахама хьайбаш леладераш. ХIанзле 132 тонн дулх дехкад паччахьалкхенга. КПСС XXV съезд хула ди тIакхоачаш кIезигагIа дале кхы а 40 тонн дулх дIалургда оаха. Паччахьалкхенга шура йохкара хьалхарча квартала план а тха къахьегамхоша толамца кхоачашъергхиларах шеко яц са.

В. ДЬЯКОВ,
Наурски района «Терский» совхоза керттера зоотехник.

А. ВЕДЗИЖЕВ

ОТРЯДА КОМАНДИР

ОЧЕРК

ЧIоагIа дегаш айдевна тIайийцар советски наха «1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яха КПСС ЦК XXV-ча съезда оттаяь проект. Цу исторически маIан долча документо боарам боацаш доккхий декхараш белгалдаьхад дIахо а вай мохк дегIабоалабара гIулакха, халкъа экономика, культура айяра, советски сага материальни хьал тоадара. Ерригача вай социалистически общества а санна, хIара советски къахьегамхочо йоккхийча коталонашца накъадаьккхар ийслагIча пятилетка тIеххьара шу. Бакъда советски наха дика кхетадув иттлагIча пятилетка шоашта хьалхашка оттадаь декхараш кхы а бехктокхамегIа, кхы а доккхагIа хилар, цудухьаоалаш ма-хиллара, парте планаш — халкъа планаш хилар кхета а деш цар керда тороиаш лех уж планаш кхоачашъяра, шоай низ а хьинар а ца кходеш къахьег экономикэ массе а доакъошка.

Са дувна безам ба Урус-Мартановски районерча Мичурина цIерагIча совхоза шоллагIча отделене механизированни отряда начальниках Цухаев Хасмахьмадах. Цухаева механизатора болх бу дуккха шераш да, цунна йовза а йовз, еза а еза механизатора говзал. Механизированни отрядаш хьакхоллар Урус-Мартановски районе керда дIалоладаь гIулакх да, вай ерригача республике а цу тайпара отрядаш духхьал цхьан Шелковски районе мара хиннзяц, цига а уж вIашагIтеха цхьаъ шу мара дац. Республика партийни организаце цу тайпарча отрядаша луш бола экономически пайда байзача юртбоахама организацешта из гIулакх могадаьд. Юртбоахама техника дика йовзташ, шийн дерригa вахар ахархочун гIулакхаца дувзадаь из хилар тIакхтарра ниисденна хила деза Мичурина цIерагIча совхозе Цухаев Хасмахьмад эггара хьалхарчарца механизированни отряда кулгалде оттавар а. Юртбоахаме цу болх беча ткъаь пхиъ шу гарггача хана цо караерзаяьй дуккха говзалаш — тракториста, комбайнера, шофера, кхыяраш.

Механизированни отрядаш вIашагIйохкилга — хьийкъа юртабоахама продукци кхеяра керда форма я. Укхаза отрядий членаша дерригa балхаш дIакхухьаргда хозрасчетах, ялат дIадийча дениз из чуэцалца дерригa балхаш кхоачашдергда отряда членаша шоаш. Боккхача лоархIаме да цу тайпарча отрядашка механизаторий материальни хьашташ дикка лакхлуш хилар а.

Цухаев начальник волча отряде болх беш ва верригаэ пхийтта механизатор. Уж берригаш а техника дика йовзаш а тайп-тайпара юртабоахама культураш кхеяра гIулакхаш довзаш а нах ба. Шераш яьхача мегаргья совхозе байза ца Iеш, ерригача районе а бовзаш болча механизаторий Межиев Ахьмада, Дараев Агдана, Магамаев Сайда, иштта кхычар.

Мишта дIадоладаьд Мичурина цIерагIча совхозе механизированни отрядаш вIашагIйохкара гIулакх? Цхьан дийнахьа уйла яь Iанзар укхаза цу лоархIамерча гIулакха. Шелковский районерча боахамий опытах из экономически пайда луш а механизаторий материальни хьашташ дикагIа Iалашдеш а гIулакх долга кхетадой а, массаза а керда дар вахаре юкъедоаладе хала долга кхетадора совхозе. Цудухьа совхоза кулгалхоша а партийни организаце а шоай говзанчаш — экономисташ, инженераш, механизатораш бахийтар Шелковский районе цар опыт Iомае, цо луш бола пайда бовза. Из укхаза КПСС ЦК декабрьски (1973 ш.) Пленумо оттаьча программах берригача мехка а, хIара предприятена, учреждена хьалхашка оттадаь декхараш чIоагIа бехктокхаме хилар кхета а даь балха керда формаш лехаш хилар бахьан долаш дар.

Керда форма балха юкъейоалаелга дика дIадоладир Цухаев Хасмахьмад керте латтача механизированни отрядо. Белгалдаккха деза, отряда механизатораш совхозе меттел ерригача Урус-Мартановски районе а юртабоахама техникана ремонт елга чаккхдаьккха хилар. Укхаза шерра доаржадаь дIахьош да гурахь дийнача ялаташта подкормка елга, кхыдола балхаш.

Укхаза дика кхетаду «аьхки хьоа кхийхкачун Iай яй кхехкаргба» яхача вайнаьха къаьнарча кица маIан хIанз шийовлан тIара хувцаденнилга. ХIара ахархочо дика кхетаду хьийкъа ялат а кхыйола юртбоахама культураш а кхеяра Iа а ахка а къоаста ца деш къахьега дезилга. юртбоахама луш бола пайда бизза хьабаккхара шера моллагIча хана хIара сахьат, хIара ди маIан долаш долга.

ЗIамига участок яц Хасмахьмад керте латтача отрядо гIулакх де дезаш яр, эзар ши бIаь гектар гаргга лаьтта да из. Цу участке ялат а юртабоахама кхыйола культураш а хьалкхеяра дерригa балхаш, дIаювча дениг гара чуэццалца дIадахьа дезараш, юртабоахама ерригача техника доал а гIулакх а дезараш отряда членаш шоаш ба. ИттлагIча пятилетка хьалхарча шера отряда членаша планагIа цу участке дIаде а хьалкхеде а лерхI 450 гектар гурахь дув кIа, 208 гектар хьажкIаш, 350 гектар шекара свеклаш, силоса лаьрхIа 100 гектар хьажкIаш, иштта кхыйола культураш а.

Ала деза хьалхашка латтача халонех отряда членаш кхераш ца хилар. Царна хов берригача советски къахьегамхоша Коммунистически парте XXV-ча съезда сийна диззача шера шоай низ а хьинар а ца кходеш къахьегаргдолга, иттлагIча пятилетка хьалхарча шера программа йизза кхоачашъяра цар шоашкара доагIар дергдолга. Цо дегаш увоттадаь къахьегаш ба шоаш вахара юкъедоаладаь кердадар дизза кхоачашдара Цухаев Хасмахьмад начальник волча механизированни отрядера механизатораш а.

МалагIа тороиаш я шоашта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара ювцаш йолча отряда йолаш яра? Эггара хьалха ала дезаш да укхаза ялаташ а, юртбоахама культураш делаяра дерригa балхаш а механизмашца кхоачашдергдолаш хилар. Лаьттана подкормка елга, удобренеш етталга, уж дIадувлга, чуэццилга, дерригa кхыдола балхаш дергда тайп-тайпарча юртабоахама механизмашца. Уж торонаш укхаза йолаш я. Цухаева механизированни отряда тIачIоагIъяь я итт совгIа тайп-тайпарча маркай тракторaш, сеялкаш, малкхаш, кхыйола техника. Цо йизза торо хулийтаргья балха овсарал совъяьккха, хьийкъа ялаташ а кхыйола культураш а хьалкхее.

Отрядерча механизатораша дика кхетаду иттлагIча пятилетка хьалхарча шера шоашта хьалхашка оттадаьр бехктокхаме декхар хилар. Мишта дац, из хьалха тракторно-полеводчески бригаде хулачул кIезигагIа ба нах, кIезигагIа я механизмаш, бакъда балхаш дуккхагIа да. Бакъда уж шек бац декхарех шоай лоархIабергхилара.

— Барт а цхьоагIо а йолаш коллектив я тха отрядерча механизаторий яр, — йоах отряда начальника Цухаев Хасмахьмада — шоай балха говзал дика йовзаш ба дукхагIбола механизатораш. Соца цхьан шера болх баь Iийнабац Дараев, Межиев санна бола механизатораш. Царна уллув Iомалургба, шоай говзал дикагIа йовзаргья къоначарна а. Духхьал къахьегами лаьттен дезаш хилар мара хIама дац цу гIулакха эшаш дар. ТIаккха из отряде массанега долаш а да, къаьначарга а къоначарга а.

Бакълув отряда начальник. Къахьегами лаьттеи дезаш чиларо ва а ву саг ираз долаш, цунна низ телаш адамий хьашташ кхоачашдара лоаттабеча къовсаме толамаш даха.

— Оаха дика кхетаду, —йоах Цухаева дIахо а, — «1976-ча 1980 шерашка СССР-а халкъа боахам дегIабоалабара керттера лостамаш» яхача КПСС ЦК XXV-ча съезда оттаьча проекта тIа иттлагIча пятилетках хIара советски сага хулаш бола пайда 20—22 процентага кхаччалца совбоаккхалба аьнна белгалдаь долга. Дерригача советски адамий а санна тха коллектива а дегаш айдаьд парте иштта къахьегама сага еш йолча йоакхоно.

Ховш ма-хиллара, иттлагIча пятилетка программа тIа белгалдаьккха да:

«Лаьттах, материально-технически средствех, къахьегама ресурсех пайда эцилга тоадара де эшаш дар делга. Пятилетке совхозашка а колхозашка а шера юкъерча боарама къахьегама овсарал 27—30 процент лакхйоаккхилга».

ЛоархIаме планаш я механизированни отряда коллективо иттлагIча пятилетка хьалхарча шера шийна хьалхашка оттаяьраш. Эггара хьалхара укхаза лерхIар дерригача балхашта механизаци ярца къахьегамга дIододаш дола ахча кIезигагIа а дохийташ хьийкъа ялат а культураш а дукхагIа чуя отряда членаша соцадаь хилар. Цо торо лургья 1976-ча шера экономически пайда лулга ткъаь итт процентага кхаччалца совдаккха.

Цо цхьаккха тайпара лохдергдац отряда коллектива членна балха злапи. Балха юкъе керда форма йоалаяро торо хулийтаргья цар злапи лакхде. Мишта хургда из. Юртабоахама культураш, ялат леладеш а хьувкъадеш а дIалодача ахчан экономи яро кердача формах бокъо лу кхолаь ахча цхьа дакъа доагIача злапел сов механизированни отрядерча механизатораш материальни стимулировани дIадала.

Иштта цу форма бокъо лу отрядо планал совгIа кхедаь ялат а кхыйола юртабоахама культураш а отряда механизатораш юкъе екъа.

Из прогрессивни форма хIанз юкъе йоагIаш мара латтац республикерча совхозий а колхозий а вахара. Бакъда шеко яц цунах республике шерра пайда эцаргхиларах, боахамашта шоашта бенна ца Iеш, механизатораша, юртабоахама кхыча болхлошта цо боккха материальни пайда лургхилар. Из бакъду Мичурина цIерагIча совхозерча механизированни отряда командира Цухаев Хасмахьмада а цун отрядо а дIадоладаьчо.

Дуккха шераш да низ, хьинар ца кходеш Цухаева укх совхозе механизатора болх бу. Цудухьа цхьаккха шеко яцар хIанз а совхоза кулгалхой, партийни организаце цунна хьалхашка керда декхар оттадеш из цунах лоархIавергвац аьнна. Из хила йоагIаш а яцар. Хьалха механизатор волаш а, цул тIехьагIа дуккхача шерашка тракторно-арен бригада бригадир волаш а цо шийн балха гIулакхашца, дерригача шийн вахарца дIахьекхадар халонех ше кхераш ца хилар, механизатора говзал шийна дика йовзаш хилар.

Цхьаькха оагIув а я Цухаев Хасмахьмада вахарцера белгалъяккха езаш. Цо хьинаре дакъа лоац ше вахача ГIойнистен общественни вахарца. ХIанз массеттаlагIа юртахоша юрта Совета депутаталла хорж гIорваьнна вола механизатор. Хьанна хац депутата хьалхашка латта декхараш чоалхане а бехктокхаме а долга. Духхьал ше болх беш волча совхоза цхьан боахама хьаштанца хьажарца, совхоза боахам хIара денна яхар санна дегIабара йоакхо ярца хьаьда Iац депутата Цухаева декхараш. Цо хадланза йоакхо ю юртарча школа, медпункта, мах бара организацей. Кхетале хала дац йоккхача механизаторий коллектива кулгалхочоа депутата декхараш кхоачашде атта доацилга, цу тIа а цун шийн итт бер долга ховш а хилча. Бакъда нах безаро, юртахощара бувзам цIаккха а хадаш ца хиларо низ тел цунна шийн балха декхарех дика лоархIаве а юрта Совета депутата декхараш кхоачашде а.

Ховш ма-хиллара, къахьегамга хьежжа, цун гIулакхашка хьежжа сий долаш хул вай мехка саг. Юртахоша, бовзараша, безараша сий даь ца Iеш, наьха хьашташ кхоачашдара ше ца кховеш къахьегача сага сий ду вай ерригача общества, паччахьалкхено. Из иштта долга кхетадергда Цухаев Хасмахьмада наькъа тIа доалла паччахьалкхен шиъ совгIат дайча. Масеаза къахьегама толамаш дахарах, общественни вахаре хьинаре дакъа лацарах Советски правительствас 1972-ча шере цунна еннай Къахьегама Цеча Байракха орден, хIаьта Сийлахьвоккхача Ленина юбилей йолаш Ленински юбилейни медаль а.

Цухаев Хасмахьмад хIанз а ханна къона ва. шовзткъа шу а даьннадац цун. Бокъда доккха да совхоза коллективо, юртахоша, бовзаш бараша цун ду сий.

Iуйрийна балха волаш, сарахьа чувоагIаш цунна духьал беттаду йоккха йоацача ГIоййистера юртахой, новкъостий, бовзараш. Дукха хана из ца вайча санна гIадболх цунах бIаргхийттараш, цхьаккха тIехваргвац моаршал ца хоатташ, Iуйре дика, сайре дика ца ювцаш. Безаме моаршал ца хоатташ тIехваргвац Цухаев ше. Мел дезачох кхийнав гIорваьнна вола говзанч — наьха безамах, къахьегама толамех, дикача дезалах. Юртахошта ховш да цун дезал барт болаш а дика а хилар. ТIаккха фу эш сага ираз долаш хила.

ИттлагIча пятилетка хьалхара шу дерригача советски адамий дегаш айдаь шу да. Советски халкъа керда шу даькъало дувцаш КПСС Центральни Комитето, СССР Лакххехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дайтача моаршал тIа йоахар:

«Айдеинача хьинарах дуза а долаш, Ленински парте планаш тIатеIIа кхоачашъеш доалла советски халкъ, тIа-тIа шерагIа социалистически яхь а йоаржаеш. накъадоаа КПСС XXV-ча съезда, пхийтта миллионах латтача ерригача парте итогаш ю хьабенача накъа, даьхача толамий, кхоачамбоацараш дIадоах, кховчамаш лех, дерригa творчески низаш кхы а айдела вIаштIехьдоах. Мооккхаз санна чIоагIа ленински Центральни Комитета гонахьа айхха кхотаенна а йолаш партии накъайода шийн аргIанарча съездага.

Вай теш, парте кердача планаша дегаш айдаь къахьегаш Цухаев Хасмахьмада а цун новкъосташа а шоай балха кхы а доккхагIа толамаш доахаргхиларах.

УнахцIено миштай хьож ЭВМ

Новосибирски, машинаш еча заводе («Сибсальмаш») хьаеш я автоматизированни диспансер. Цун декхар — лазар мамогга хьалхагIа гучадаккхар да.

«Сибсельмаше» медицински гIулакх а деш йоккха сеть я. Цига я цехашкара здравпункташ, поликлиника, завода больница, профилакторий, городай араьъаоа салоIа базаш, Соче ший пансионат а я. Цу сеге лоархIамегIа йола эзено хургья СССР медицински Iилмай Академе СибаргIарча отделене болхлоша хIанз вIашагIйоллаш йола автоматизированни диспансер.

— Тха диспансера балха керттердар, — йоах экспериментальни клинически медицина института воккхагIволча Iилман болхлочо Гичев Юре, — дуккхача болхлошеи гIулакхерча нахан обследовани а еш даннеш Iоаелга да. Автоматизированни лабораторешЭВМ, математически статистика методаш шерра балха юкъе йоалаяро торо хулийтаргья сага организме хулаш йола процессаш цIенна дIаязъе. Халданза а кIоргга а лоаттабеча тIахьожамо торо хулийтаргья сагага массаза хьожача хана гучадаьнна кердадар Iоаьча опытаца тарде. Машино оттаяь диагноз е прогноз нийса йий хьожаргва лор-специалист.

Машинаца диагноз нийса оттаяр, — дIахо дувц Гичев Юре, — эггара хьалха юххьанцара информаци эцара новкъостал даь йола методологи дика вIаштIехьъяьккха хиларах тийша я. Оаха кийчъяьй дуккхача фактораца сага унахцIено миштаи хьожаш йола система. ЛаьрхIа оттадаь карташ да объективнии субъективнии параметраштa анализ еш. Царех цхьанне антропометрически, шоллагIчо — биохимически, кхоалагIчо — электрофункциональни, иштта кхы дIахо данееш хьахьокх. Обследовани еш дола карта пациента ше а цунна болх бе йиш йолаш дика вIаштIехьдаьккха да. Шийна хьалхашка оттадаьча цун къахьегамей бытен хьалех, цун шийи цун дезалеи унахцIеноах долча хаттараштa жоп луш пациента де дезар «да» е «нет» яха дешаш тIалаттача лакашта цIелг тIатоIабар да.

Машинии информаци биохимически анализаца вIаши нийсъяро хьахьокх малагIа физически нервни Iоткъамаш сага зене доацаш да, малагIа лазар цунна атта хила йиш йолаш да, и. кх. дI. Сага первни система башхалонаш гучайоахаш долча психологически статуса картага а хьажа веза.

Автоматизированни диспансеро новкъостал дергда профессиональни ориентацеца кадраш дикагIча тайпара дIанийсъярцеи дувзаденна лоархIаме дешаш кхоачашде а. КIезига лоархIам болаш хургьяц диспансере Iилман ларда тIа вIаштIехьъяха а пудухьа нийса а йола рекомендацеш нахa дарба дари цар салаIари вIаштIехьдоаккхача хана. ДIахо йолача хана моrаш вола хIара болхло кхаь бетта цкъа диспансере гIолла хьежа чакхвоаккхаргва.

ФРОЛОВ Валериан,
корр. АПН.
Новосибирск.

Доазол дехьара

КАЛЕЙДОСКОП

ЭЛЕКТРОННИ ГАЗЕТ

«Мацусита» яхача японски электромеханически компане хьаьйй моллагІа яр санна йолча телевизорца болх беш йолча цІагІа лелаеча бос болча факсимильни приемника экспериментальни модель. Телевизионни каналагІа хьадоагІача кердадарий программа — тексти сурташи хьаийзе лаьрхІа я из. Цу тайпара приставка дІа а оттаяь передачага хьежаш телезритель вагІаш цхьа минут яьча кепа а теха бІь бос болаш дола электронни газет хьаэц цо.

Испытанеш яьча специалисташа яхачох дукха гаьна яц «телевидене гІолла доагІа газет» моллагІа долча газетаца къувсадолалургдола ха.

(АПН).

БЕЖА ІУН МОТТИГ ЯККХАРА ЙОЛА КОНКУРС

Редеи яхача голландски города газето хоам баьб: бежа Іу эп аьнна. Цу балха баха безам болча 17 шерагара 46 шерага кхаччалца ха йолча маІача нахен кхалнахех шоаш раьза хилар дІахайтад газетага. Ахча а довцаш хьабе болх а боаш бола адвокаташ, хьехархой, медсестраш, студенташ, пенхнатраш а ба бежа Іуй хила безам барашца. Цхьан дезала напас пхи бутт баьнна вІамига бер цале а жа доажаде могаргла шийна аьнна; бер ге а делла жега ялла а кийча я кхалсаг.

(АПН).

ФУДЗИЛ БІАЬЗЗА ЛАКХАГІА

Соцале ца могаш лакхлуш доагІа Японе хІамай мехаш, чурча рынке нена дайлуш доагІа. Из бахьан долаш японски банко арахец ахчан кунорай керда партеш. керттерча даькъе 10 эзар нен хулаш яраш а йолаш. КІезигагІа дола ахча — пхи эзар. цхьа эзар, пхи бІаь нен дар къаьста ахча санна мара лархІац. ТІеххьарча хана вІалла гуш а дац бІаь нен дола ахча: цунах доагІаш хІама дац. Финансови гІозараша дувц 50, 100 эзар нен йолаш ахчан анакаш арахепанза яргьяц яхаш.

ХІанз Японе лелаш да 3.7 миллиард банкнот. Укхаза даьча лоархІамех из деррига ахча ІовІашка диллача цунах хинна гув Фудзил (Японе эггара лаккагІа бола лоам — 3776 метр) бІаьзза лаккагІа хургба.

(АПН).

КЛУБАШТА ТІЕХЬА БАЬННАРАШ

Дукха ха яц тайптайпара клубаш вІашагІъеххкара хьалхарча моттиге Англи лаьтта. ХІанз цу гІулакха тІехьаюсаш яц Франци. Дукха клубаш хьахиннай укхаза. Царех я «Цхьаь лелар дезаш боацача автомобилистий клуб», «ГІашлой бокъо лораерий клуб», «100 килограмм хулача наьха клуб», «Велосипед хехка безам барий клуб», «Ийрчача наьха клуб». Йолаш я укхаза кхыметтел «Варяй доттагІий клуб» а.

(АПН).

УНАХЦІЕНО ЛОРАЯРА ГІУЛАКХ ДУ ИНТЕГРАЦЕ

Дега-миашта хулача лазарех «эггара чІоагІагІдола» лазар оал таханарча вай деношка. Цудухьа цу тайпарча лазарашта дукьалара молхаш лохилга моллагІча цхьан мехка доазонел арадоал, деррига дуне а чулоацаш оарцагІа ца баьлча баргбоацилга хьахьокх. Цу гІулакха йоккхий торонаш хьаеллалу социалистически содружества пачхахьалкхенийІилмахошта хьалхашка. Масала, Болгаре, Венгре, ГДР, Польша, Румыне, Советски Союза, Чехословаке фармакологаша цхьана кийчъю Іалаьмате лоархІаме тема: «Дега-миашта хулача лазара дарба дергдолеи из ца хилийтара чІоагІа новкъостал дергдолеи молхаш лахар а Іомаяр а».

Знаней цу даькъе цхьана леладу гІулакхаш планагІа леладу. Цар шоашта чулоац даьча тохкамех хьахиннараш дІаюха эцилга а, цхьана лохилга а, Іилман конференцеш елга а. Цхьана леладеча гІулакхех хьахиннараш — СЭВ-а мехкашка кийчъяь чІоагІа пайдана молхаш.

Дега хулача лазараштa дарба дара шоай ма-хулла молхаш лехаш ба вежарашха долча мехкий специалисташ. Геттара чІоагІа дика лаьрхІа «Ношпа», «Винкапан», «Галидор» санна йола молхаш арахецаш йола Венгри хІанз керда молхаш хьаеш я. Организмана хулача дарбанга диллача цхьатара йола молхаш тохкаш ба Польша Іилмахой.

Керда молхаш хьаьйй Чехословакеи ГДР-еи. Масала, чехословацки фармакологашa беркате болх бу пхьанашкара давлени боарам тІа лоаттаеш йолча веществашца. ГДР-еи Чехословакеи дика эттув а боалаш тохкаш я дега хулача лазараштa дарба дара накъаргйола молхаш. Дуккхача тайпара молхаш — дега гликозидаш — Іомаеш чІоагІа лоархІаме болх бу Румыне специалисташа.

Дега-миашта хулача лазарашца лоаттабеча къовсама наькъаши средстваши дІахо царна дарба дергдола молхаш лахара дешаш дийнар дукха ха йовццаш Москве хиннача Іомаеш болча специалистий совещане.

СЭВ-а членаш долча мехкий медицински болхлошта юкъера бувзамаш дегІаух унахцІено лораяра, медицински Іилман техникан кхыча доакъошка а. Укх ткъаь шера, 1956 шера дела, хан-ханаьхьа совещанеш хул социалистически мехкий унахцІено лораяра министрий, хІаьта совхка, сурт оттадеш аьлча, кІай халат тІадийхар СЭВ-о, унахцІено лораяра даькъе цхьана гІулакхаш леладара Массазара комисси вІашагІа а елла.

Дуккха ха хьалхагІа дена «къайлений къайле» оал хьаьво беча балхах. Дух тІа ца воалалуча цу матере къайле йоашхилга — массаза а Іилмахошта дагадоаллар. Дяъ шу хьалхагІа хьаь къайленаш цхьана гучаяхара «Интермозг» — «генеральни штаб» вІашагІъеллай Болгаре, Венгре, ГДР-о, Польшо, СССР-о, Чехословаке, Кубо. Дунен халкъашта юкъерча цу проблемах йола болх вІаштІехьбоахилта шийна дІатІалаьцад СССР Іилмай Академе.

ВІаши Экономически новкъостал дара Совета тайп-тайпарча подразделенешa унахцІено лораяра болхлошта массе оагІорахьара новкъостал ду. Масала, химически промышленноста дешашта йолча СЭВ-а Массазарча комиссе лоархІаме болх бу «Компендиум медикаментоум» — социалистически содружества мехкий Фармакопея сурт-сибат (молхаш миштa кийчъе, йоадае, тахка еза хьахьоккхаш йола способаш ювцаш а хІаьта иштта уж мел мела еза хьехаш а йола фармацевташта йола официальни руководство) хьакхоллара.

Атомни низах маьршача гІулакхашта пайда эцара йола СЭВ-а Массазара комиссе радиаце беча зуламеча Іоткъамах саги гонахьара Іалами лорадара дешашка хьожаш я, биологически кхерамзленна тІахьожам лоаттабара методашта массанахьа а цхьатара хургйола нормативаш кийчъю цо.

1971 шера апреле «Іилман тохкамаштеи клинически медицинанеи биомедицински приборашии аппаратуреи хьаяр» яхача проблемах лаьца цхьана Іилма - технически гІулакхаш леладара хьакъехьа дуккхача оагІорахьара яьча Соглашене, ма-дарра аьлча, медицински техника еррига лоархІаме мел йола разделаш чулоац, медицински учреждененшта управлени ю автоматизировании системаш хьаелга, лазарий корта лоха электронно - вычислительни техника юкъейоалаелга, сата са хьаллоаттадара искусственни органаш хьаелга а тІехьа. Соглашенена юкъе дакъа лоацача мехкашa тийннача предложенешка хьежжа оттаьча юкъарча плана тІа 300 совгІа Іилма-тохкама болх ба.

Ю. СИНЯКОВ.
(АПН).

«СОВЕТСКИ КХАЛСАГ» КОЛОМБЕ

Ланкийски столице йоккхагІъярех йолча «Арт Гэллери» яхача зале я «Советски кхалсаг» яха АПН фотовыставка. Бособолча а Іаьржа-кІай долча а 360 сурта цига баькхача цаха хІадовзийт советски обществерча кхалнаьха хьал, коммунизм хьалъеча, пачхьалкхенна доал деча цар хьинаре лакъа лаьар.

Фотовыставка хьаеллаш Шри Ланка республика премьер - министра Сиримаво Бандаранаике белгалдаьккхар, цу экспозице ланкийцашта дикагІа довзийтаргда советски кхалнаьха вахар а къахьегам а, аьнна. Выставка балхо, аьлар цо, вай шин мехкашкарча кхалнаха юкъера доттагІлеи бувзамаш чІоагІдергда.

Выставка хьаеллаш цига бар иштта Шри Ланка компарте председатель, наха чуІе цІенош хьалдареи гІишлон балхий министр Питер Кейнеман, чкъаьрий боахамеи унахцІено лораяреи министр, «Шри Ланк — Советски Союз» яхача доттагІлеи Лига председатель Джордж Раджапаксе, кхыбола министраш, парламента членаш, мехка цІи хеза общественни деятелаш.

АПН фотовыставка Коломбе бахача наьха безам чІоагІа тІаозаьи я, яхаш хоам бу моттигерча газеташа.

Я. ВОСКОБОЙНИКОВ.
АПН соб. корр.
Коломбо.

НЬЮ-ЙОРК. ВІашагІтехача Къамий организаце штаб-квартира кхерамзлеи службана ООН Кхерамзлен Совета заседани хьаеллалехьа массехк сахьат хьалха гучаяьннай малаш-б хоьш боацача наха штаб-квартира цІеношта кІал елла хиина кхо бомба. Сахьата механизмаш а латташ хиина бомбаш Кхерамзле Совете ГаргарЧа Малхбоалеи проблемаш ювца йолаю ха хьатІакхачалехьа ах сахьат хьалха лелхаргйолаш хиннай.

СУРТА ТІА: полицейскеш боахк лаьрххІача грузовика тІа бомбаш дІатІайоххаш.

ЮПИ—ТАСС телесурт.

ОЛИМПИЙСКИ КОСТЮМАШ

4 феврале дела 15 февралага кхаччалца йолча хана Инсбруке (Австре) хургда XII Олимпийски Іан ловзараш, царна дакъа лоацаш советски спортсменаш а болаш.

СУРТА ТІА: советски спортсменашта тІаювха кийчъяь олимпийски форма.

В. Ун Да-сина сурт.
ТАСС фотохроника.

СОВЕТСКИ АРХЕОЛОГАШТА КОРАДАЬРАШ

Амура йисте, Хабаровска гаьна йоацаш уллача Сикачи-Аляна яхача нанайски поселкана уллув я къаьнарча амурски племенай нах баха болабешиача хинарча искусства ший тайпара музей.

Соахка аьхки Амур чура хий цІаккха ца хулача тайпара лежадар. Хьалха хи кІал лаьхка бердаш а гучадаьннадар. СССР Іилмай Академе Сибаре тІарча отделене КъилбаседаАзиатски археологически экспедице Іилмахой академик Окладников Алексей керте латтача отряда вІаштІехьдаьннад цу бердаш тІа дейка 30 сурт лаха а дІаязде а. Царна юкъе да оакхарий, оалхазарий фантастически наьха сурташ.

Сикачи-Аляна кхера петроглифаш тахкаро, Амура аборигений—нанайций, улэгейций, ульчей хІанзарча искусствана уж нийсъяро торо хилийтар Іилмахой къаьнарен хІанзареи культура вІаши гаргара а генетически бувзам болаш а хилар бакъде. Шеко йоацаш да, хІанзара Амура аборигенаш эзараш шераш хьалха дальневосточни хи йисте даьхача хьаьнача халкъагІа хьабаьнна хилар.

1975 шу къаьстта боккха «хьуакъам» болаш хиннад экспедице археологашта. Лоьрча Амуре, цхьан гІайрен тІа исполита замаш бІарча город кораьяй Іилмахошта. Гаьнарча замаш ерo йоагаяьча цІерашкарча кІора яьча радиокарбонни анализо бокъонца хьахьеккхад: город ялх эзар шу хьалха дейз йолаш хилар. Укхаза кораьяй нах чуІеш хиина цІенош даьгІа 300 моттиг. Из Дальни-Востоке йоазаш ярех эггара йоккхагІа йола гаьнарча замай нах баьха моттиг я.

Комении бІаьшере ваьхача сага цІа — боккха герта кІоаг хиннаб. Сомача хепаша хьаллаьца хиннаб коасташи гаьнаши тІаеххка баь тхов. Кори цІи йоазаш хиннад «цІа» — кІур хьалъуха моттиг мара. Цига гІолла чубувлаш а арабувлаш а хиннаб нах. «Лоамин» — боажарч яьха хи хиннаб. Археологаша техкад доккха ца талхаш дика даса 250 кваратни метр дола цІа. Из доккха цІа, Іилмахоша лерхІачох, ший тайпара клуб хиннай. Цига вІашагІбетталуш хиннаб тайпан нах, цІейш деш хиннад. Гучадаьннад къаьнача замай наьха «архитектуреи» бытеи кердадараш. Из цІа амфитеатра хьисапе даь хиннад.

ПУШКАРЬ Нелли.
(АПН).

Киноискусство езарий хьалхара юхьиг

«Бухенвальд» яха лагерь а хьахьокхаш. КІарцхалаш долча аьшкеаьргий карта чура арахьеж юхь тІа цІока мара ца лиса гІелбенна нах. Шоаш къаьстта доахк лагера карта тайп - тайпара ха йола бераш, царца хІаьтта когадахараш а долаш. Кхийкача сага санна цІенхашта я цар юхьмараш. Моцала а гІелала а кІалдисa да уж.

Цар а вокхар а дІаьнийй велавалара оамал. Фашистай Іазапо из йицъялийтай царна. Цу хьакхъехьа хьайбаш дагадохийт цар.

Царна хов тахан кхоана яхар мо шоаш боабе газови пишкашка лоахкаргболга. ХІаьта уж хадданза болх беш я. цІаккха а сацац цар турбашка чура кІур.

Иштта хиннай гитлеровций Освенцим, Майданек яха а кхыйола а нах боабеш хинна лагераш. Цар чу нийсвеннача 18 миллион сагах 11 миллион саг воагаваь, хьалъэлла, тохаш теха вийна дІахьаьккхав нацисташа.

Из гойтар хьажабаьхкараш-ше даьккхача «Диццала йиш яц» яхача фильмаца самодеятельни кинодезарий централни клуба студе кинооператора А. Мельникова.

ДІахо авторо вайна гойт гитлеровски Германи йохаеш, фашизма балех адамаш мукъадоахаш байнача наха лотаьча цІера цІаккха боврговза ала. царна дегІа памятник, цунна хьалхашка зизаш Іодехкаш доахка бераш. Из сурт тайп-тайпара бос болаш даьккха да.

Цунца А. Мельникова хайнад ший фильма эпизодаш символично хьахьокх. Иштта царга хьежжа я хоза йола музыка а.

«Диццала йиш яц» яха фильм халкъа творчества Республиканск цІагІа хьахьокха самодеятельни киноискусство цхьоалагІа республиканск хьажар чакхдоаккхача организацини комитета жюре могадаьрех цаІ да. Дерригаш а иштта 20 фильм могадаьда цига хьахьо, кха.

Во оттадаьдацар «Аз дІайолаяь юхь» яха Грозчерча В. И. Ленина цІерагІча культура Дворецарча студе фильм. Цун автор ва А. Кулаков.

Грознерча технико - технологически техникуме дешаш болча кагирхой дешара, практически гІулакхаш гойташ яр из. Цунна хьахьокха мегар уж специалисташ мишта кийчбу, цар вахара-лелара цхьадола гІулакхаш. Хьажа мегаргволаш яр «Серло» яхача студе режиссера, оператора С. Яндарханова, звукооператора М. Сулейманова кийчдаь «Итум - Кхалара говахьенаш» яха, Надтеречни районa «Терек» студе режиссера нов. Дукаевa, оператора нов. Беллева оттадаь «Іан фаьлга» яха фильмаш а.

Уж вай мел дийца фильмаш цхьацца кхоачамбоацараш доахкаш дале а, цар авторашта тІехьа тІайоагІачa ханa дика хІама карагІдаргда аьнна хеталу.

Бакъда хьахьеккхача фильмашта юкъе дика хеташ дацар «Города этюдаш» яха фильм. Цу тІа хьахьоккхар город Грозне цхьаццайола моттигаш. Іалама Іан замалахьа оттача хозленашта юкъе наггахьа мара саг нийслацар, наха безам эцацар царца. Иштта цхьаццa кхоачамбоацараш долаш дар «Хьехархо» яха фильм а кхыдараш а.

Самодеятельни киноискусство хІанзза мара иштта хьахьоккхаш хиннаяц халкъа самодеятельни творчестве. Из дика дІайолаяь юхь я, из гІулакх чІоагІа лоархІаме да халкъа таланташ гучаяхара а уж дегІайоалаяра а. Из хьаллаца а дегІадоаладе а деза культура учреждененша, комсомольски организаценша, кхычар, цу дика дІадоладаьча гІулакха цеерра никъ бала беза.

Ю. ЮСУПОВ.

ДОГ ГІЮЗДОАККХА ХОАМАШ

Дика болх бир дІадахача пхе шера М. Ю. Лермонтова цІерагІча республикански эрсий театра коллективо. Цу хана 900 эзар сага 2117 спектакль хьеккхар. Толамца чакхдаьккхар 1975 шу а. 200 эзар гаргара вола сага гойтар 420 спектакль.

Укх денош хилав республика культура министерства коллеги. Цига дийцар дІадахача шера тІеххьарча шера итогаш. Цар хьахьеккхар Нохч-ГІалгІайчен театрашеи концертни организацешеи даьхача толамашта юкъе дикагІдараш М. Ю. Лермонтова цІерагІча театра болхлой хилар.

Нохч - ГІалгІай АССР культура министерство, культура болхлой профсоюза обкома карара-кара тела Ше байрахк цу театра хьожайир.

Б. АБАДИЕВ.

Хайча зене дац

Цхьадола хьехамаш

● ЦІагІара хІамаш дІаниисъеча хана мебель, алхха кулгашца лаьца ца ІсШ, дегІа дозал а дІатІадохийташ хьалаьцача аттагІа я дехьа-сехьа яккха.

● Еза мебель аттагІа дІа-юха таких, нагахьа санна цун когашта кІал бІегІанга зиташ дехкача.

● Истопий, комодий, буфетий яьшкаш лерттІа дІа-юха ца такхаш яле, уж дІахьекхалуча моттигашка сапа е кІерам хьакка беза. ТІаккха уж дикагІа а такхаргья, цІузарг а яц.

● Сийнен сигал бесеи бос болча кІада, хІаьта иштта баьде бесарча даьре барзкъаш диттачуп тІехьагІа чІоагІа мел даьча дирача хи чу [5 литр хих — 3 столови Іаг тух,] техача цар бос боал.

● ЦІенача хьамча инкаша шоай бос ца бовш дукха ха йоаккхаргья, нагахьа санна мелача хица юла а юлаш генарий даьттала Іетта пахашк а хьокхаш лелайой. ХІаьта искусственни телатех яь «лак хьеккача» санна яраш вазелинаца цІенъе еза.

● Баьцадаараш, къаьстта коартол, хорсам, свекла цІенъеча, оатача хана мукх дуаш доаца болата урс леладе деза, хІана аьлча аьшк дІахьокхаделча царех йоалла витамин С толхаевдаь.

● 50 г церагаш цІенъю порошоки 20—25 грамм нашатырни спирти вІашагІа а эдаь яьча раствора чу дошадаь газета каьхат хьеккхача холодильник цІена йолаш санна къегаш хул.

● Хох кхарза безача хана, аьта хох хьалхагІа хьоарела корчабича из чам болашагІа а хозагІа а хул.

● Оатача хана хох бІаргашка Іуашаргбоацеш из оаташ допа урс наг-нагахьа шийлача хи чу Іетта деза.

● Дирдаьча хица дика цІенлу чухьежа кизгеи кора кизгаши.

● Йитта еза хІамаш геттара чІоагІа бІехъенна яло хьалгагІа шин сахьата цІенача хи чуи, тІаккха — 3-4 сахьата сапаи содаи раствора чуи [2—3 столови Іаг барзкъаш дутта содеи цхьан сапа иттлагІа дакъеи тоха деза ведар хих] йоаша еза.

● Кхехкаеча хана свеклай ший бос бовргбоацаш из кхехкача хих чхьагІар-къанз, е лимонни кислота, е лимонни сок тоха еза.

ЮРТАРА КЛУБ

ДИКАГІЧАРЦА НИЙСЛУШ

1975 — 1977 шераш къахьегамхой самодеятельни художественни кхоллама цхьоалагІа Ерригсоюзни хьажар чакхдоаккха шераш да. Цига дакъа лоацаш хургья клубаш, культура Дворецаш, ЦІенош. Хьинаре дакъа лоац хьажара юкъе Нохч - ГІалгІайчен профсоюза система культура учреждененша а.

Масала, Наурски районе профсоюза областной Совета чуйоагІа 6 клубни учреждени.

ЦхьоалагІча Ерригсоюзни хьажар дІадоладеннача дела районa цхьайолча профсоюзни клубий художественни самодеятельноста коллективаша шоай болх дика тоабаьб. ДуккхагІа хиннаб художественни самодеятельноста лоакъашхой, эрга йоаккхаш я репертуар, коллективашеи цхьацца болча артисташеи лакхъаьй шоай говзал. Районa боахамий кулгалхой а баьннаб культучреждененшта теркам дуккхагІа тІаахийта. керда костюмаш, музыкальни инструменташ ийо, материальни база чІоагІъеча новкъостал ду, керда гІишлош хьалъеча а ремонт еча а новкъостал ду. Цу хьакъехьа белгалъе йоагІа «Калиновский» совхоза клуб (заведующи Г. Ю. Куприяновa).

Цу клубе чакхдаьккхар профсоюзни клубий районни хьажар, цига «Калиновский» совхоза клубо хьалхара моттиг яьккхар. хІаьта дикагІйола нийс номер республикански хьажаре хьакъоэтайр жюре. Хоза вІашагІъелла яр «Цхьаккха вицвеннавац, цхьаккха диценнадац» яха литературни композици. Цахаддаш шоай говзал лакхъеш а шаьрьеш а ба эстрадни, халхара, драматически, вокальни, чтеций кружокий доакъашхой. 1974 шера хиннач 25 саг тІакхийттав цига 1975 шера.

Цу клуба самодеятельноста доакъашхошта тиннай грамотай, мах бола совгІаташ, салаІарe а сакъертарe а путевкаш. Масала Л. Буланцевайнеи Р. Негодиевайнеи мехка гІолла сакъерда баха туристически путевкаш, нохчий иллеш доахача Нурмагомедовайна мах бола совгІат делар. Хьажар чакхдоаккхача хана керттерча дешаох цаІ да материальни база тоаяр. Цу даькъе клуба дика новкъостал ду совхоза директора В. С. Густякова, рабочкома председателa нов. Моисеенкос.

Хьажаре хьинаре дакъа лаьцар. «Наурский», «Советская Россия» яхача комсий совхозий клубаша.

Художественни самодеятельни хьажар кийчдеча а чакхдоаккхача а дика белгалдаьккха гІулакхаш дувцаш аланза даьа кхоачамбоацарех а.

Наурски районе йолча пхе клубах шиь — Кирова цІерагІеи «Победеи» совхозий клубаш хьажаре дакъа лоацаш хилаьзар. Цу клубий болхлошa из лоархІаме гІулакх тесса дитар, де доагІа новкъостал дайзар комсомольски организацеша, совхоза администраце, юртарча интеллигенце. Йоакхо яц цу совхозашка а клубий материальни база тоаяра а.

Самодеятельни художественни халкъа творчества дьхьажар дІахо хьош да. Художественни самодеятельность дегІайоалаяра ма - могга низ тІабахийта декхарийла ба культура, общественни организацей болхлой, шефаш, юртара интеллигенци, боахама кулгалхой. КПСС XXV-ча съезда даха ма - доагІа накъадахара яьржача социалистически яхье хІара клуба, культура ЦІен, библиотекай низ кхоачар де деза, культурно-массовни кхетамен болх юрта къахьегамхошта юкъе дикагІа бара.

А. МИСЛАУРОВ,
республикански халкъа творчества ЦІен методист.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

29 январь.
I ПРОГРАММА

9.00 —Кердадараш. 9.10 —Б. Т. Іуйранара гимнастика. 9.30 — «Юза йистхила, зурманчаш». 10.15 — Б. Т. «Мустанг-йоргІа». Телевизионни художественни фильм. 11.25 — Б. Т. «Иллеш доах Г. Циколa». Киевера передача. 14.25 — Телевизионни документальни фильмай программа. 15.10 — «Маяковский—драматург». 16.15 — Б. Т. Шахматни школа. Разрядникий класс. «Эндшпиль». 16.45 — «Толама полевая почта». Передача дІахьу Советски Союза Турпала писателa В. В. Карпова. 17.15 — «Къоначам дІахьош атеист хила». ВЛКСМ Шалински райкома шоллагІча секретара Гуниглa къамаьл. 17.25 — Документальни фильм. 17.45 — КПСС-а XXV-ча съезда даха мадоггІара накъадахара. Дош да Гудермески районa. 18.15 — Миллионний ленински университет «КПСС социально - экономически политика Іилман ларда» РСФСР-а Іаьржа лаьтта доацача зонера юрта боахам дІахо дегІабоалабара Смоленски областа партийни организацей балха опыт. 18.45 — Б. Т. Концерт. 19.10 — Б. Т. «Куба: цхьоалагІча съезда шу». 19.40 — Б. Т. Экране дукхьашха. Художественни фильм «Иштта лакха лоамаш». 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Нежданова улице». 22.30 — Б. Т. Мини-футболах дунен халкъашта юкъера турнир. В. И. Ленина цІерагІча Централни стадиона спорта Дворецера передача. ТІехьа — кердадараш.

II ПРОГРАММА

17.15 — Б. Т. «Орленок» яхача телестуде концертни зал. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Документальни фильм. 18.30 — Парте планаш—халкъа планаш. Нохч-ГІалгІай АССР коммунальни боахама министра А. К. Зезина къамаьл. 18.40 — Мультфильм. 18.50 — Идеологически балха практикера. «Халкъа университеташ». 19.20 — Парте планаш—халкъа планаш. Нохч - ГІалгІай исторе метта, литература Іилмаш тохкама института сектора заведующе Д. Д. Межидова къамаьл (нохчий меттала). 19.35 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, гІалгІай меттала.

30 январь
I ПРОГРАММА

9.00 — Кердадараш. 9.10 — Б. Т. Іуйранара гимнастика. 9.30 — Б. Т. «Орленок» яхача телестуде концертни зал. 10.15 — Б. Т. Художественни фильм «Иштта лакха лоамаш». 14.20 — Документальни фильмай программа. 15.00 — Б. Т. «Планета кагирхой». 15.30 — «Іилманхочоа лу дош». Академика М. С. Гилярова къамаьл. 15.45 — Литературни передачаш экране яхар. «Художественни фильм «Иудушка Головлев». 17.15 — Б. Т. «ЦаІ массанена а массана а цхьаннена хьалхара». Ленинградера передача. 18.00 — «Халкъа творчество». Передача дІахьу З. Джамадханова (нохчий меттала). 18.30 —Киножурнал. 19.05 — «Хьехархо — дош шеума доккха да-кх...» КПСС XXV съезда делегатах Е. И. Масловскайх телеочерк. 19.15 — «Кхетама непал дикьагІа» телевизионни документальни фильма премьера. 20.20 — Б. Т. Болгареи. Польшеи, СССР-еи сборни командашта юкъера акробатика телевизионни матч. 21.00 — «Ха», Информационни программа. 21.30 — «Артлото», 22.30 — Б. Т. Спортивни программа. ТІехьа—кердадараш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердадараш. 18.15 — Б. Т. «Тайнлги циска кІорнги». Мультфильм. 18.25 — «КІиран панорама». 19.15 — Документальни фильм. 19.25 — «Нохч-ГІалгІайчу гІолла». Информационни программа (эрсий, нохчий меттала). 19.45 — «Юрта вахар» (гІалгІай меттала). 20.15 — «Шоана, бераш». 20.25 — «Парте планаш — халкъа планаш» «Социалистически производства бокъонца бола дай». Беседа. 20.35 — Фильм-концерт.

РАДИО

29 январь

6.30 — «Лаьттан камоаршал» (гІалгІай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 —Республикански газетий обзор. 8.25 — Безама ашараш (гІалгІай меттала). 9.00 — Кердадаршц керда Іаьлали—вахаре. КПСС Грозненски райкома инструктора Х. Талатова къамаьл (нохчий меттала). 9.15 — Ашараш. 9.20 — М. Карашаевай беседа: «Атеистически кхетам балар идеологически балха керттера лар да». 9.35 — Ашараш. 9.45 — КПСС XXV съезда пакъадолхаш! «Къахьегача вахте — мехкдаьттахой» (гІалгІай меттала). 16.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.15 — Корреспонденци «ДоккхагІа дола совгІат дениш ва» (гІалгІай меттала). 16.30 — КПСС XXV съезда делегатага Е. И. Масловскайга музыкальни открытка. 16.45 — Школа, дезал, общественность. А. С. Макаренка беседа «Къахьегийташ кхетам балар». 18.00 — Керда хоамаш (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

30 январь

6.30 — «Юрта Іуйре», 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш, 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Моттигерча авторий произведенеш (нохчий меттала). 9.00 — Проекта мугІар тІара. «Задании торонаш». (гІалгІай меттала). 9.15 — Литературни передача «КъонабарИ оазаш» (гІалгІай меттала). 9.35 —Лувцар «Хьалхара урок» (гІалгІай меттала). 16.00 — Россе хьалхара революционераш. Исторе, метта, литература Іилма-тохкама института болхлочуи С. Исаева беседа (нохчий меттала). 16.15 — КПСС ЦК Проект ювцаш. «Профессиональни балха говзал лакхаяккхара — партийни теркам». Шерипова цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводера передача. 16.30 —«Зиза тохаш хоалуш аххийла хьо, са хьамсара Даьхе (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш. (эрсий, нохчий, гІалгІай меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, лоадама йоачаш а йоаш, делкъеле республика къилбаседехьа цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, бе-беча оагІорахьара секунде 5 метрга кхоачаш мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гІолла 5 градусага кхоачаш, Грозне — 2—4 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш, къулба - малхбоалехьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсанна 5 градусага кхоачаш шелал йолаш, дийнахьа 3—8 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахареи культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства —3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Маяковского, 92. Заказ № 616.